

208

T.C.
GIDA - TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
DEVLET METEOROLOJİ İŞLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

URFA İKLİMİ

Hazırlayan
Güler ÖZTAN

Ankara
1974

T.C.
GIDA - TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIğI
DEVLET METEOROLOJİ İŞLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

URFA İKLİMİ

Hazırlayan

Güler ÖZTAN

Ankara

1974

P L A N

- 1 - GİRİŞ
- 2 - GENEL İKLİM DURUMU
 - A - Basınç Durumu
 - B - Sıcaklık "
 - C - Nispi Nem
 - D - Buharlaşma
 - E - Bulutluluk (0-10)
 - F - Meteorolojik Günler
 - 1 - AÇIK GÜNLER
 - 2 - BULUTLU GÜNLER
 - 3 - KAPALI GÜNLER
 - G - Yağış Durumu (ilgeleri beraber)
 - H - Kar Yağışları
 - K - Sisli Günler
 - L - Karağalı Günler
 - M - Dolulu Günler
 - N - Orajlı Günler
 - O - Rüzgâr Durumu
 - P - Fırtınalı Günler
 - R - Güneşlenme Müddeti
 - S - Toprak Sıcaklıkları
- 3 - KURAKLIK DURUMU

1 - GİRİŞ :

Urfa, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin Orta Parat bölümünde, Güneyden Suriye topraklarına komşu bir ilimdir.

Şehir $37^{\circ} 08'$ N enlemi ve $38^{\circ} 46'$ E Boylam daireleri arasında olup; denizden yüksekliği 546 metredir. Yüzölçümü bütünüyle 18583.90 kilometrekare, nüfusu ise son 1970 genel nüfus sayımına göre; İlçe, Bucak ve Köylerle beraber 542128 dir. Bunun 335380 i Bucak ve Köylere, geri kalan 206748 i Şehir nüfusuna aittir. Urfa Merkez ilçesinin nüfusu 100231 dir.

Urfa iline bağlı merkez ilçesinden başka 8 ilçe, 21 bucak ve 663 köy vardır.

İlgeler Şunlardır : Merkez ilçesi, Akçakale, Birecik, Rosova, Hal-
feti, Hilvan, Siverek, Suruç ve Viranşehir'dir. Adı geçen bütün ilçelerde Meteoroloji İstasyonu vardır. Ayrıca Viranşehir ilçesine bağlı Ceylanpınar bucağında bir Devlet Üretim Çiftliği bulunmaktadır. Çiftlikte bütün rasat-
ların yapıldığı bir büyük klima istasyonu 1956 yılından beri çalışmalarına devam etmektedir.

2 - GENEL İKLİM DURUMU :

Urfa'da sıcak iklim hâkimdir. Kışlar ılık, yazları ise sıcak ve kurak geçer. Akdeniz iklimi özelliklerini Urfa'da görmek mümkündür. Bölge-
de sıcaklığın fazla olmasına sebep, bir taraftan güneyindeki çöl ikliminin tesiri altında bulunması, bir taraftan da kuzeyindeki dağların gelen serin hava kitlelerinin bölgeye girmesine mani olması, yaz aylarının çok sıcak geçmesine sebep olmaktadır. Ortalama yıllık sıcaklık $18.1^{\circ} C$ dir. Türkiye'nin en sıcak yeri olarak bilinen Urfa'da en yüksek sıcaklık Temmuz ayında $46.5^{\circ} C$, en düşük sıcaklık ise Şubat ayında $-12.4^{\circ} C$ olarak kaydedilmiştir.

Türkiyede şimdiye kadar kaydedilen en yüksek sıcaklık 19.VII.1962 yılında $47.6^{\circ} C$ ile Ceylanpınar bucağında olmuştur.

Yağış bakımından Urfa, Akdeniz yağış rejimi hususiyetlerini taşır. Yağmurlar daha ziyade kış ve ilkbahar aylarında görülür. Yaz ayları genellikle kurak geçer. Yıllık yağış tutarı 473.1 mm.dir. Kışın yağmurun yanı sıra 4 ay çok az miktarda kar yağışları da görülür. Aralık, Ocak, Şubat ve

Mart aylarında görülen kar yağışları devamlı olmadığından, 2-3 gün süre kar örtüsü meydana getirebilir.

Urfa Meteoroloji İstasyonunda yapılan rasatları ayrı ayrı incelersek Bölge hakkında daha geniş bilgiye sahip olabiliriz.

A - BASINÇ DURUMU :

1941-1970 yılları arasında yapılan basınç rasatlarına göre :

Ortalama Aktüel Basınç :	948.5 mb.
En Yüksek " " :	967.5 mb.
En Düşük " " :	929.0 mb.

Tablo I ve grafik 1 de görüldüğü gibi, Basınç değerlerinde yaz ayları hariç çok az farklılık görebilmekteyiz, kış aylarında sınırsız 1 - 2 mb düşüş veya yükseliş kaydeden basınç da Mayıs ayından itibaren 5 - 10 mb. farklarla bir düşüş meydana gelmektedir. Bu düşüş Ekim ayına kadar devam etmektedir. Bu durumu şöyle izah edebiliriz: Kışın havalar denizlere nazaran daha soğuktur. Yazın ise bunun tersi olmaktadır. Yazın fazla sıcak, kışın ise soğuk olan bölgede kışın yüksek basınç, Yazın ise Daire Alçak basınca hâkim durumdadır. İlkbaharda havaların ısınmasıyla yüksek basınç hâkimiyeti sona erer ve yerini sıcak nüveli alçak basınca bırakır. Hava hareketlerinin kararsızlığı ve Hava kitleleri içinde meydana gelen konvektif olaylar neticesi basınçta bir düşme olur. Bu durum Eylül, Ekim aylarına kadar devam eder.

(Tablo I - Grafik 1)

B - SICAKLIK DURUMU :

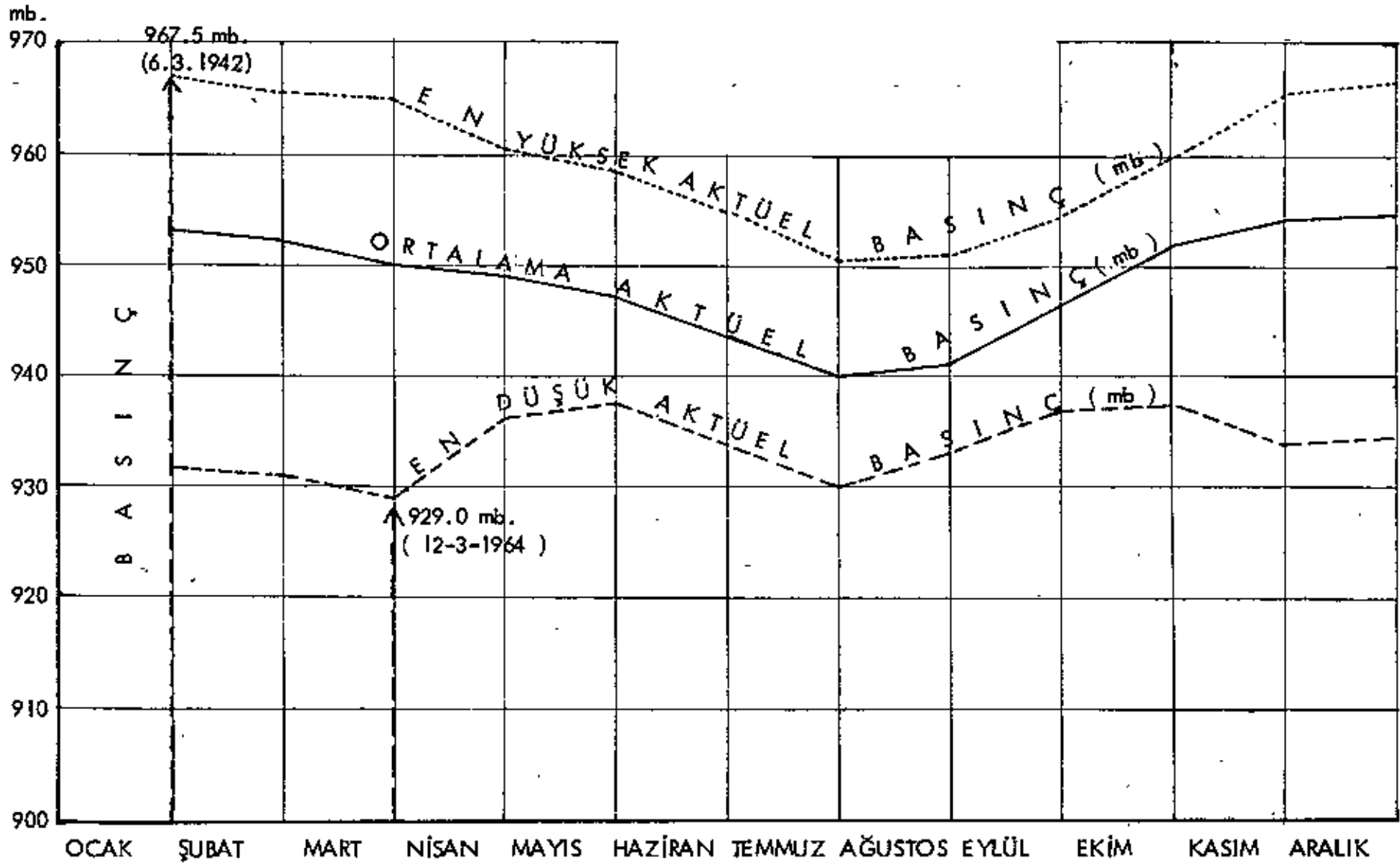
Serin kuzey rüzgârlarına kapalı bulunan Urfa senenin 5 ayı bunaltıcı sıcaklara maruz kalır. Bilhassa Temmuz-Ağustos aylarında sıcaklık azami değerler gösterir. Mayıs ayında başlayan sıcaklar, Ekim ayına kadar devam eder. Eylül'ün 15 inden sonra sıcaklıkta bir düşüş görülür.

39 Yıllık rasatlara göre :

- Yıllık Ortalama Sıcaklık 18.1 C°
- En Yüksek Sıcaklık ve Günü 46.5 (19.VII.1962)
- En Düşük " " " " -12.4 (9.II. 1932)

Uzun seneler içinde yalnız 1967 yılının Temmuz ayında En Yüksek Sıcaklık 40.3 C ye düşmüştür. En düşük sıcaklık ise 1955 yılının Aralık

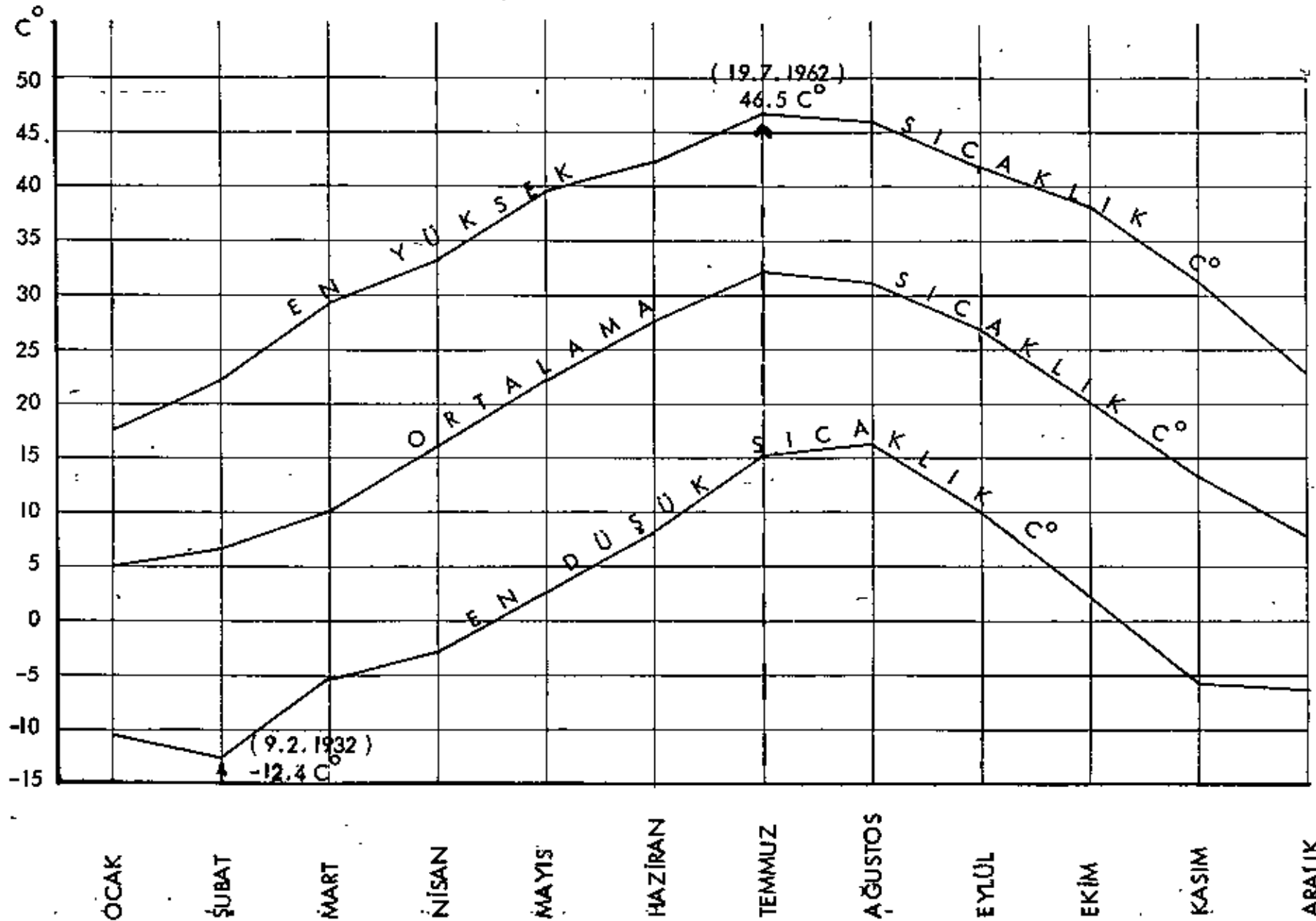
URFA'DA BASINCIN AYLARA BÖLÜNÜŞÜ

2 Cm - 10 mb. Basınç.

A Y L A R
Grafik - I

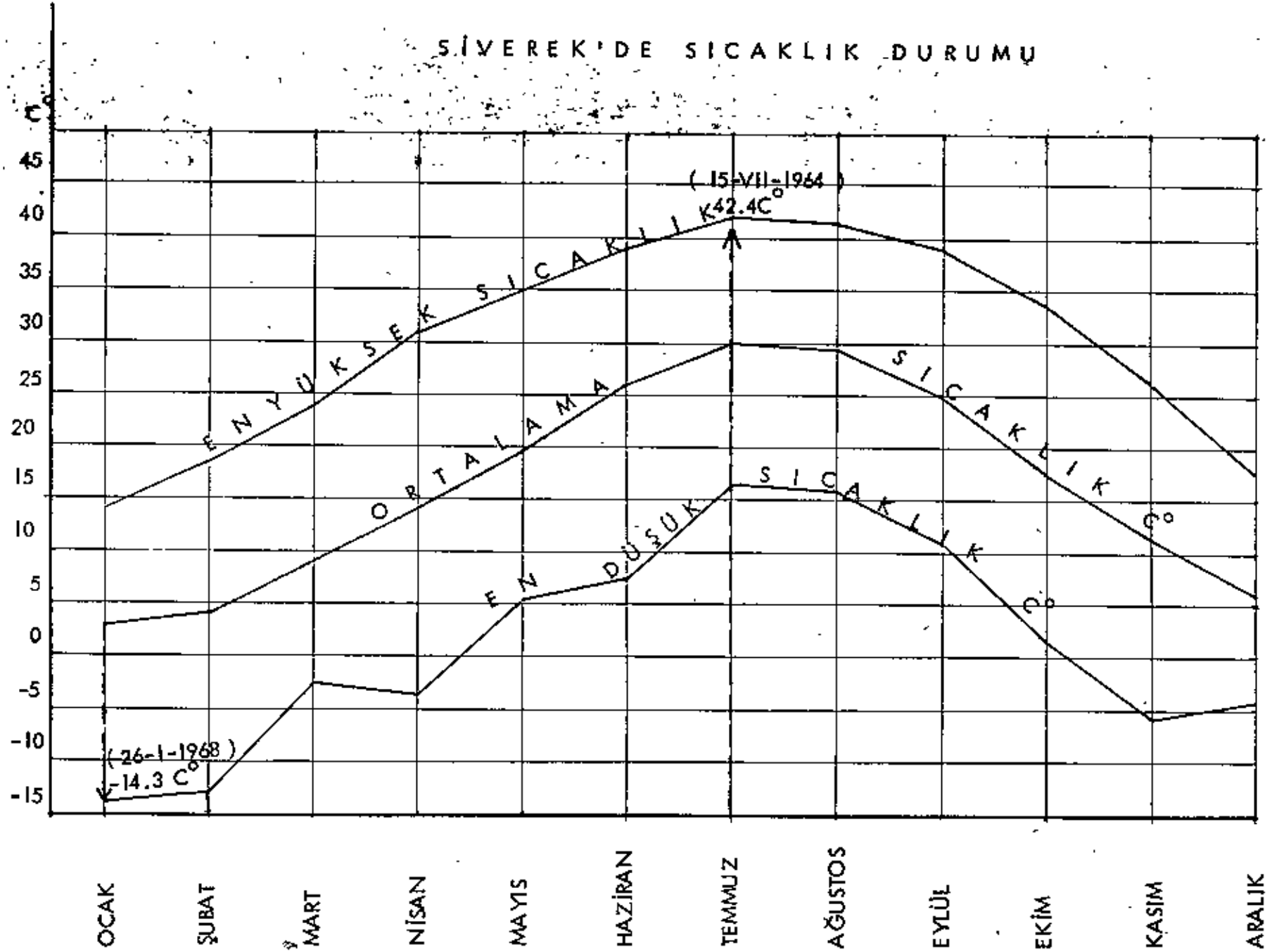
URFA'DA SICAKLIK DURUMU

1 cm = 5 C° Sıcaklık

Grafik - 2

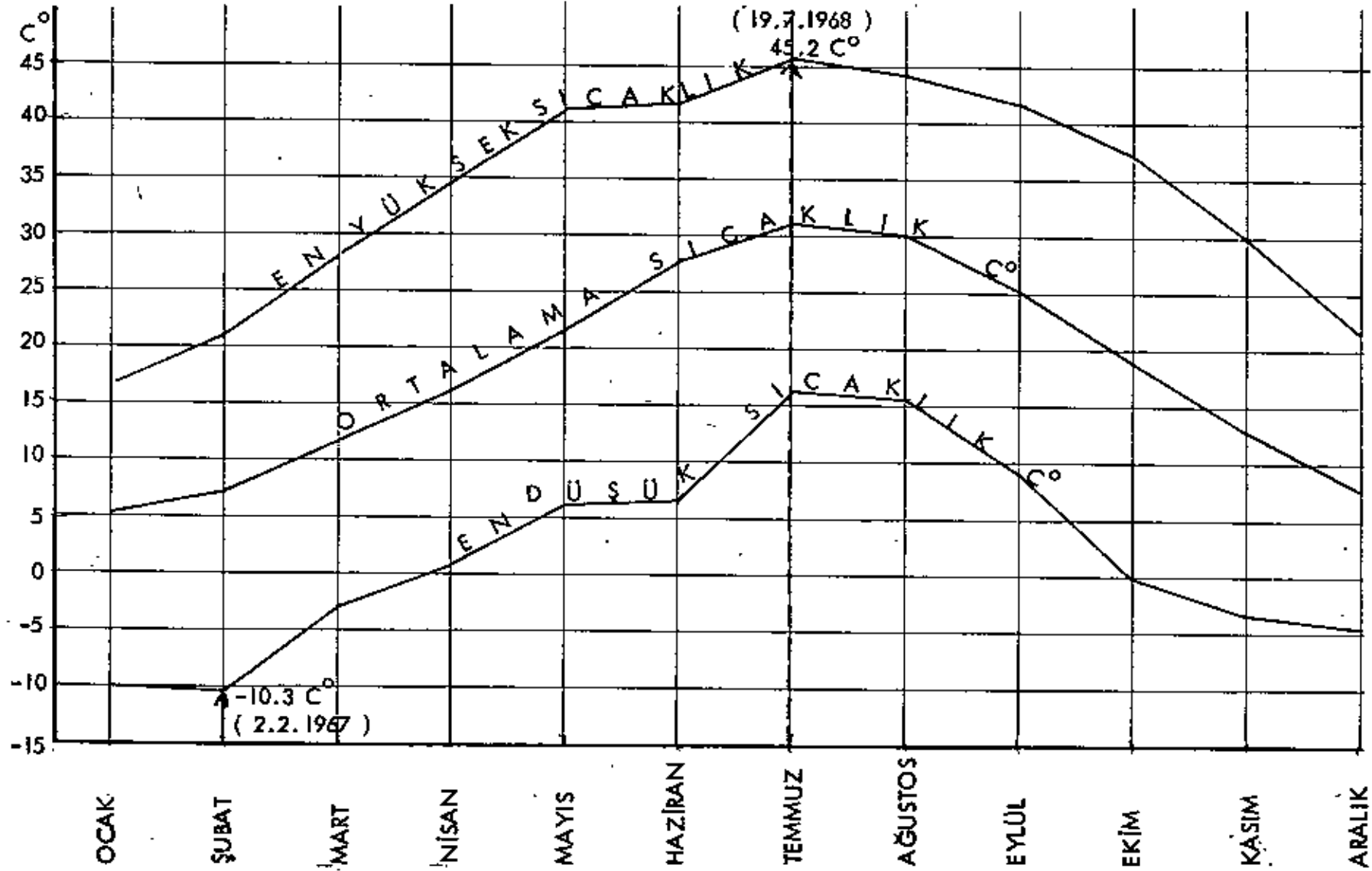
SİVEREK'DE SICAKLIK DURUMU

1 Cm - 5 C° Sıcaklık.

Grafik - 2

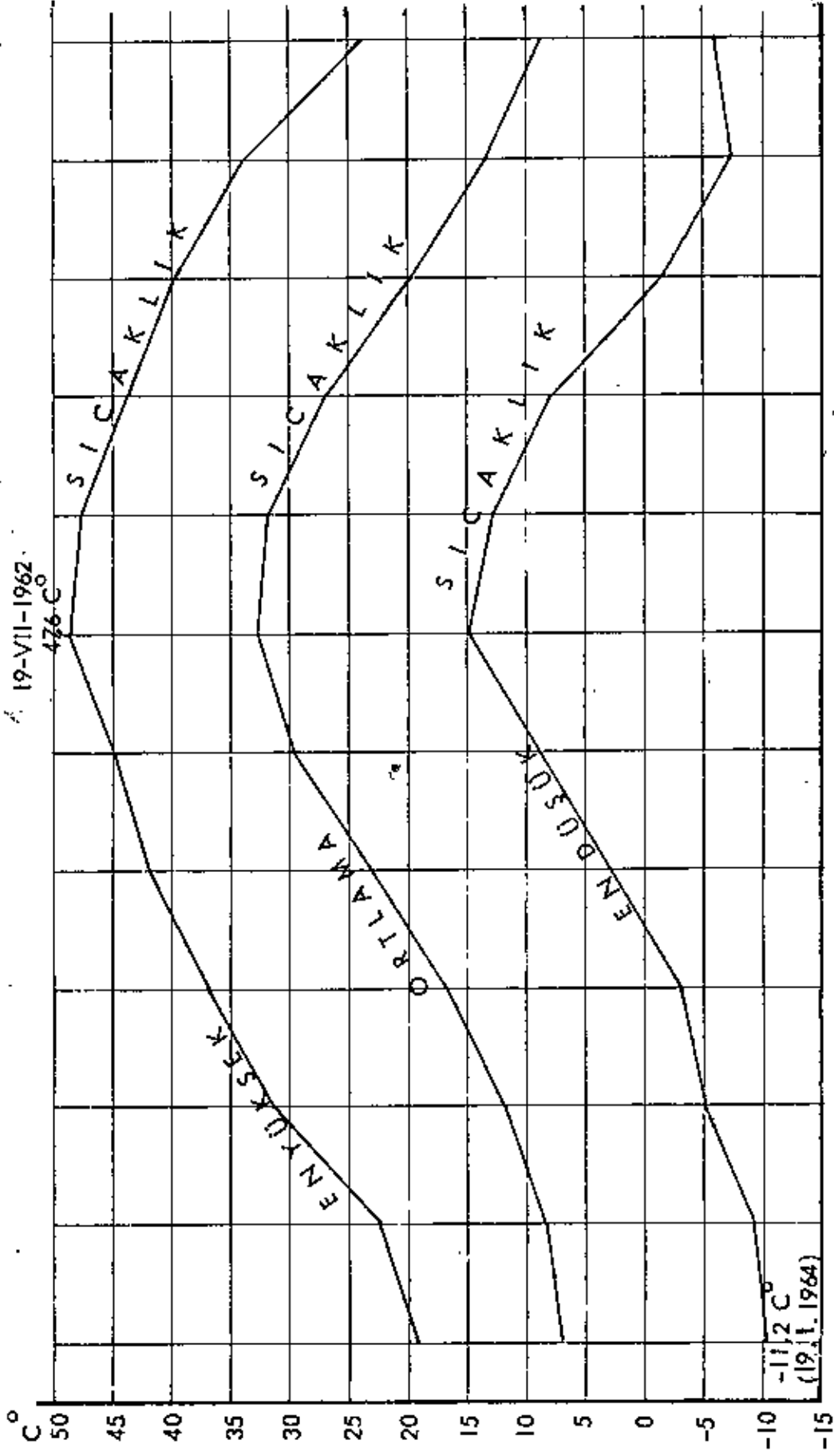
BİR EC İ K İ T E S İ C A K L İ K
D U R U M U

1 cm = 5 C° Sıcaklık

Grafik-2

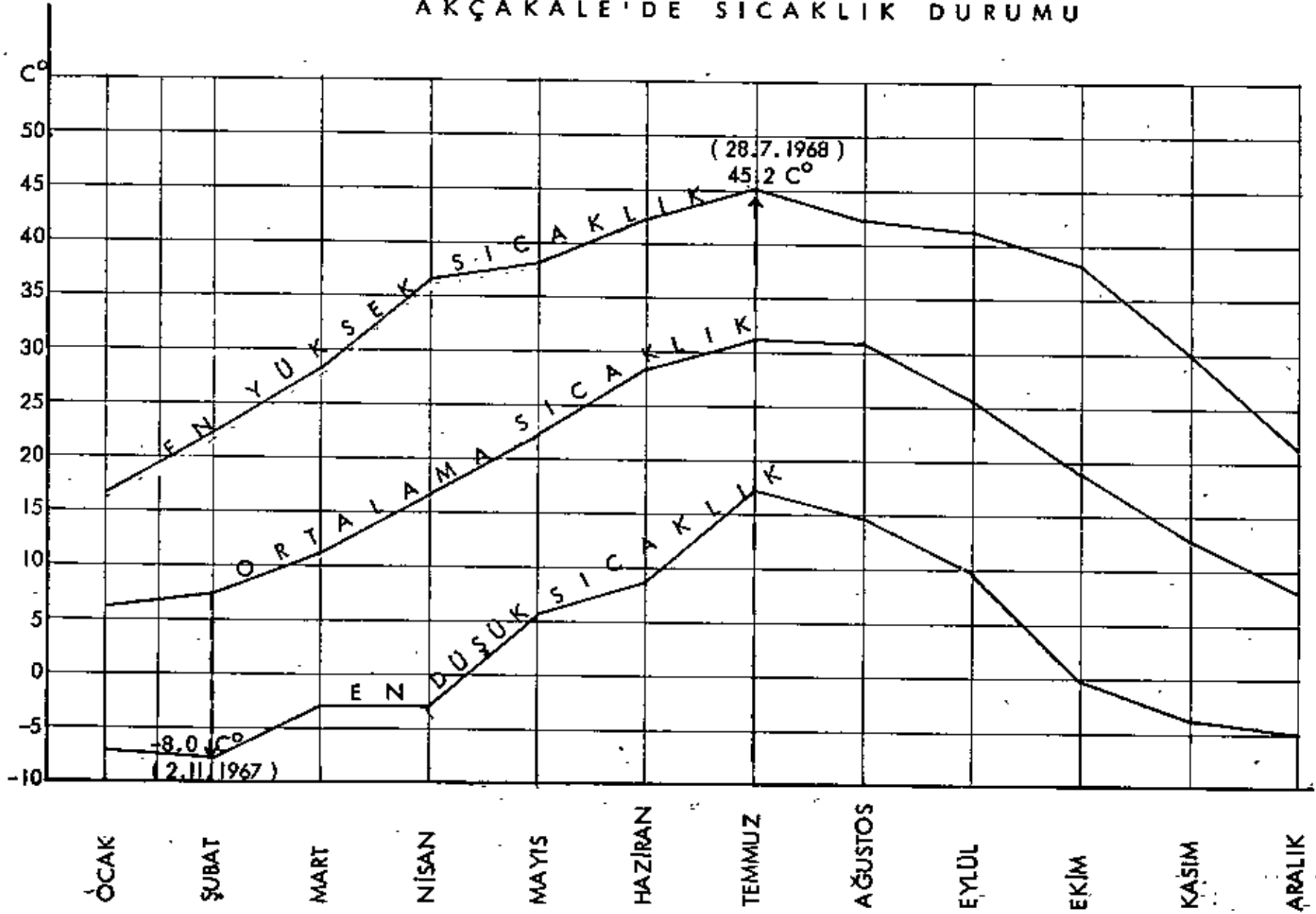
CEYLANPINAR'DA SICAKLIK DURUMU

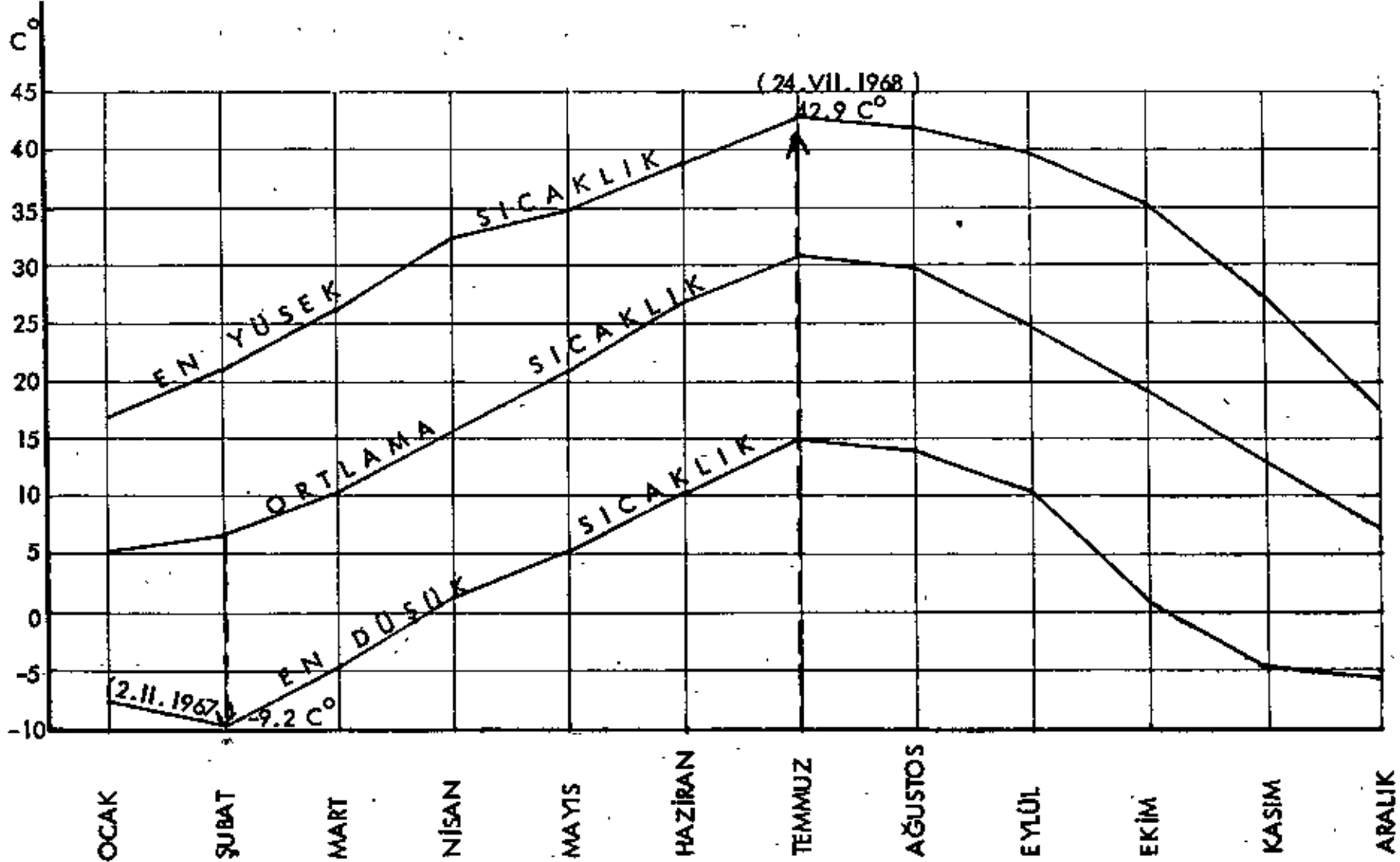
Grafik - 2

1 Cm - 5 C° Sıcaklık

AKÇAKALE'DE SICAKLIK DURUMU

VİRANŞEHİR'DE SICAKLIK DURUMU

1 Cm - 5 C° Sıcaklık.

Grafik - 2.

N - 37°08'
E - 38°46'

Denizden Yükseklik : 546.85 m.

TABLO : I

Rasat Yılı	U R F A												YILLIK
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
30	953.0	952.0	949.9	948.9	947.4	943.8	939.8	941.3	946.3	951.5	953.9	954.3	948.5
30	967.5	966.4	965.4	960.5	958.6	955.2	950.6	951.3	954.5	960.3	965.6	966.6	6.1.1942 967.5
30	932.1	931.6	929.0	936.7	937.8	934.0	930.4	933.4	937.2	937.4	934.4	934.5	12.3.1964 929.0

TABLO : II
İstasyonlar

İstasyonlar	Rasat Yılı	U R F A												YILLIK
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Urfa	39	5.1	6.6	10.1	15.8	21.8	27.8	31.7	31.4	26.6	19.9	13.1	7.4	18.1
Akçakale	6	6.0	7.3	11.2	16.4	22.1	28.2	31.3	30.5	25.4	18.5	12.5	7.6	18.1
Birecik	7	5.3	7.0	11.4	16.1	21.6	27.6	31.0	30.3	25.1	18.5	12.5	7.7	17.8
Ceylanpınar	14	6.0	7.3	11.1	16.2	22.6	23.9	32.3	31.4	25.8	19.2	12.6	7.8	18.4
Siverek	7	2.9	4.3	9.0	14.0	19.6	26.1	30.4	29.7	24.7	17.5	11.5	5.8	16.3
Viranşehir	5	5.6	6.8	10.6	16.1	21.2	27.3	30.9	30.0	25.4	19.2	13.2	7.4	17.8
Urfa	39	17.5	22.0	29.0	33.3	39.5	42.2	46.5	46.2	41.7	37.8	30.8	22.7	46.5
Akçakale	6	16.6	22.2	28.3	36.6	37.9	42.0	45.2	44.6	41.2	37.9	29.8	21.0	45.2
Birecik	7	16.6	21.0	28.0	34.7	41.2	41.6	45.2	44.0	41.8	37.0	29.6	21.3	45.2
Ceylanpınar	14	18.7	21.7	30.4	35.4	41.0	44.1	47.6	47.2	43.4	39.4	32.8	23.0	47.6
Siverek	7	14.4	18.6	23.8	30.9	35.0	38.9	42.4	41.7	39.1	33.6	26.1	17.5	42.4
Viranşehir	5	17.0	21.3	26.4	32.5	35.1	39.2	42.9	42.3	40.0	35.5	27.7	17.3	42.9
Urfa	39	-10.6	-12.4	-5.4	-3.2	2.5	8.3	15.0	16.0	10.0	1.9	-6.0	-6.4	-12.4
Akçakale	6	-7.0	-8.0	-3.3	-3.0	5.7	8.7	17.0	14.5	9.7	-0.5	-3.8	-5.1	-8.0
Birecik	7	-10.0	-10.3	-3.2	0.7	6.2	6.7	16.2	15.5	8.8	-0.3	-3.6	-4.3	-10.3
Ceylanpınar	13	-11.2	-9.9	-6.2	-4.2	2.1	8.0	14.2	11.7	7.2	-2.4	-8.2	-6.7	-11.2
Siverek	7	-14.3	-12.9	-2.3	-3.5	5.4	7.5	16.6	16.2	11.1	1.4	-5.6	-4.6	-14.3
Viranşehir	5	-7.5	-9.2	-4.6	1.7	5.6	10.4	15.2	13.8	10.7	1.0	-4.4	-5.0	-9.2
U r f a	39	.	.	0.7	7.5	23.8	29.8	31.0	31.0	29.8	21.2	3.2	.	177.9

ayında -1.0°C olmuştur.

Düşük sıcaklık derecesinin sıfırdan (0) aşağı düştüğü Donlu günler sayısını 24 dir. Kış ayları içerisinde 5 ilâ 10 gün arasında donlu gün sayısı olmaktadır.

Yüksek sıcaklık derecesinin 25.0 ve daha yukarı çıktığı YAZ günleri sayısını 178 dir.

Urfa'nın sıcaklık rasatları yapan ilçelerinde durum şöyledir.

Akçakale, Dırecik, Ceylanpınar, Siverek, Viranşehir Meteoroloji İstasyonlarında yapılan sıcaklık rasatlarına göre :

Ortalama Sıcaklık : Akçakale'de 18.1°C , Dırecik'te 17.8°C , Ceylanpınar'da 18.4°C , Siverek'de 16.3°C ve Viranşehir'de 17.8°C dir.

En Yüksek Sıcaklık ve Günü : Akçakale'de 28.VII.1968 tarihinde 45.2°C , Dırecik'de 19.VII.1968 tarihinde 45.2°C , Ceylanpınar'da 19.VII.1962 tarihinde 47.6°C (bu değer Türkiye'nin en sıcak yerinin Ceylanpınar olduğunu gösterir.) Siverek'de 15.VII.1964 de 42.4°C ve Viranşehir'de 24.VII.1968 tarihinde 42.9°C olarak kaydedilmiştir.

En Düşük Sıcaklık ve Günü : Akçakale'de 2.II.1967 tarihinde -8.0°C , Dırecik'de 2.II.1967 de -10.3°C , Ceylanpınar'da 19.I.1964 de -11.2°C , Siverek'de 26.I.1968 tarihinde -14.3°C ve Viranşehir'de 2.II.1967 de -9.2°C olmuştur.

Ortalama Donlu Günler Sayısı : Akçakale'de 25, Dırecik'de 26, Ceylanpınar'da 38, Siverek'de 33 ve Viranşehir'de 20 gündür.

Yukarıda verilen sıcaklık değerlerinde gibi Urfa ve çevresinde yaz ayları çok sıcak geçmekte, kış ayları ise Doğu Anadolu Bölgesindeki kışlar gibi sert geçmemekte daha ılıman geçmektedir.

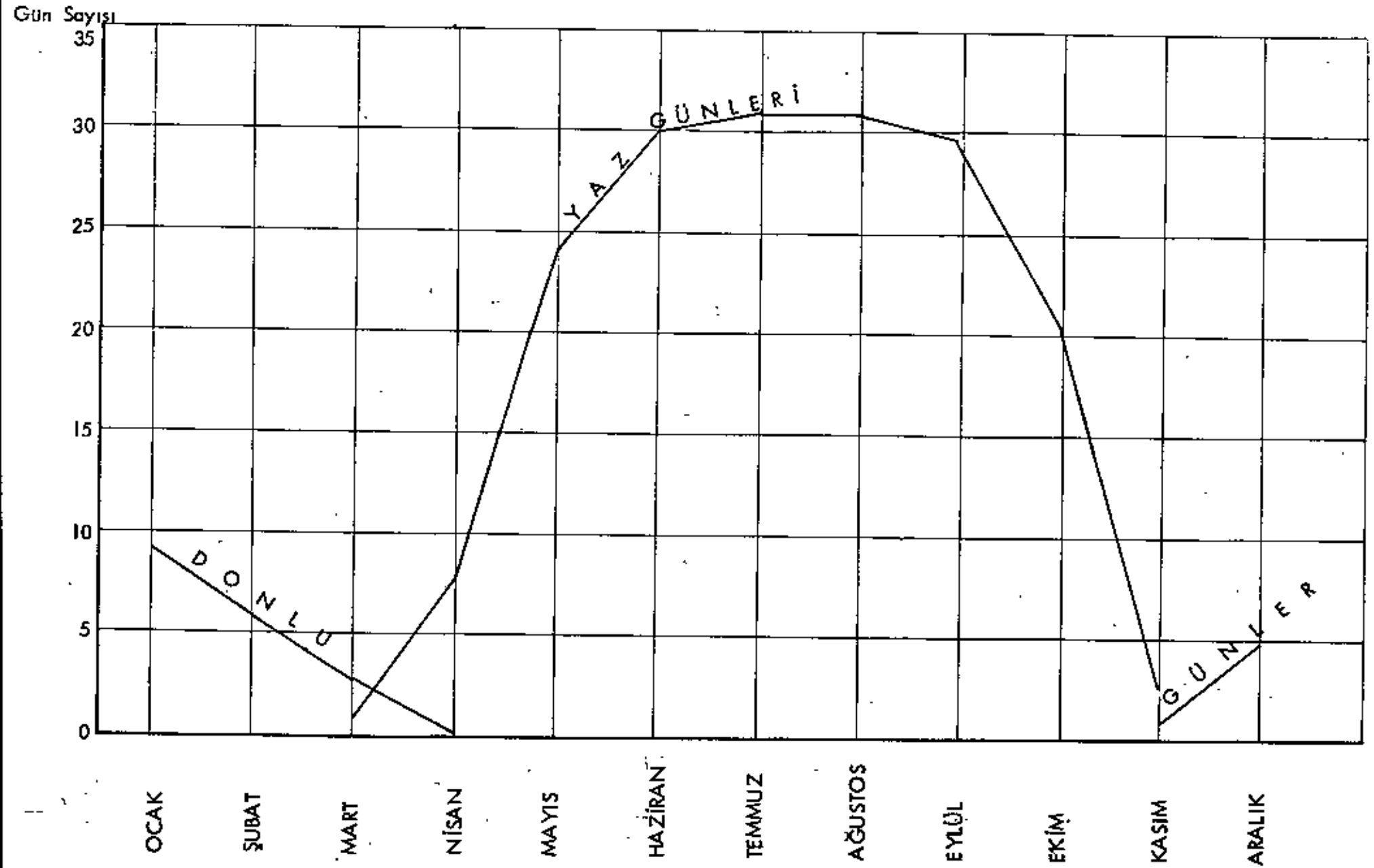
(Tablo II - Grafik 2,3)

C - NİSBE NEM :

38 yıllık rasat değerlerine göre Urfa'da ortalama nisbi nem % 48 dir. Türkiye içerisinde nisbi nem bakımından en fakir olan bölge Urfa ve çevresidir.

Aylık nisbi nem ortalamaları Temmuz ve Ağustos aylarında çok düşük olup % 27 e kadar inmekte, Ocak ayında en yüksek aylık ortalamayı vererek

URFA'DA YAZ VE DONLU GÜNLER SAYISI

2 cm=5 Gün sayısı

Grafik - 3

TABLO : II

İstasyonlar	Hasat yılı	Donlu Günler Sayısı												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	YILLIK
Urfa	39	9.5	6.1	2.9	0.1	0.8	4.9	24.3
Akçakale	6	8.0	6.8	2.3	0.3	0.2	1.7	6.0	25.3
Birecik	7	10.7	6.3	1.7	0.1	1.6	5.4	25.8
Ceylanpınar	13	11.2	9.5	4.7	0.2	0.3	3.0	8.9	37.8
Siverek	7	14.6	10.0	1.0	0.3	1.6	5.6	33.0
Viranşehir	5	7.2	7.2	1.0	1.2	3.8	20.4

TABLO : III

Urfa	38	Ortalama Hıspı Nem %												
		71	67	60	53	43	30	27	28	32	42	58	69	48
Urfa	38	En Düşük Hıspı Nem %												
		8	1	1	4	1	1	1	1	2	0	2	1	0

TABLO : IV

Urfa	23	Buharlaama Miktarı (mm) (Wild)												
		35.0	46.4	72.9	113.6	180.0	292.4	384.7	372.8	269.3	163.6	77.1	39.9	2047.7
Ceylanpınar	9	34.0	46.6	89.0	131.1	221.8	331.4	401.4	378.5	266.3	148.4	63.9	41.3	2153.9

Urfa	23	En Yüksek Buharlaama ve Günlü											
		6.6	8.0	10.2	13.0	19.0	19.3	23.8	22.2	18.8	14.7	9.6	7.2

TABLO : V

Urfa	39	Ortalama Bulutluluk(0-10)											
		5.9	5.6	5.2	4.4	3.4	1.3	0.6	0.5	1.0	2.8	4.4	5.5

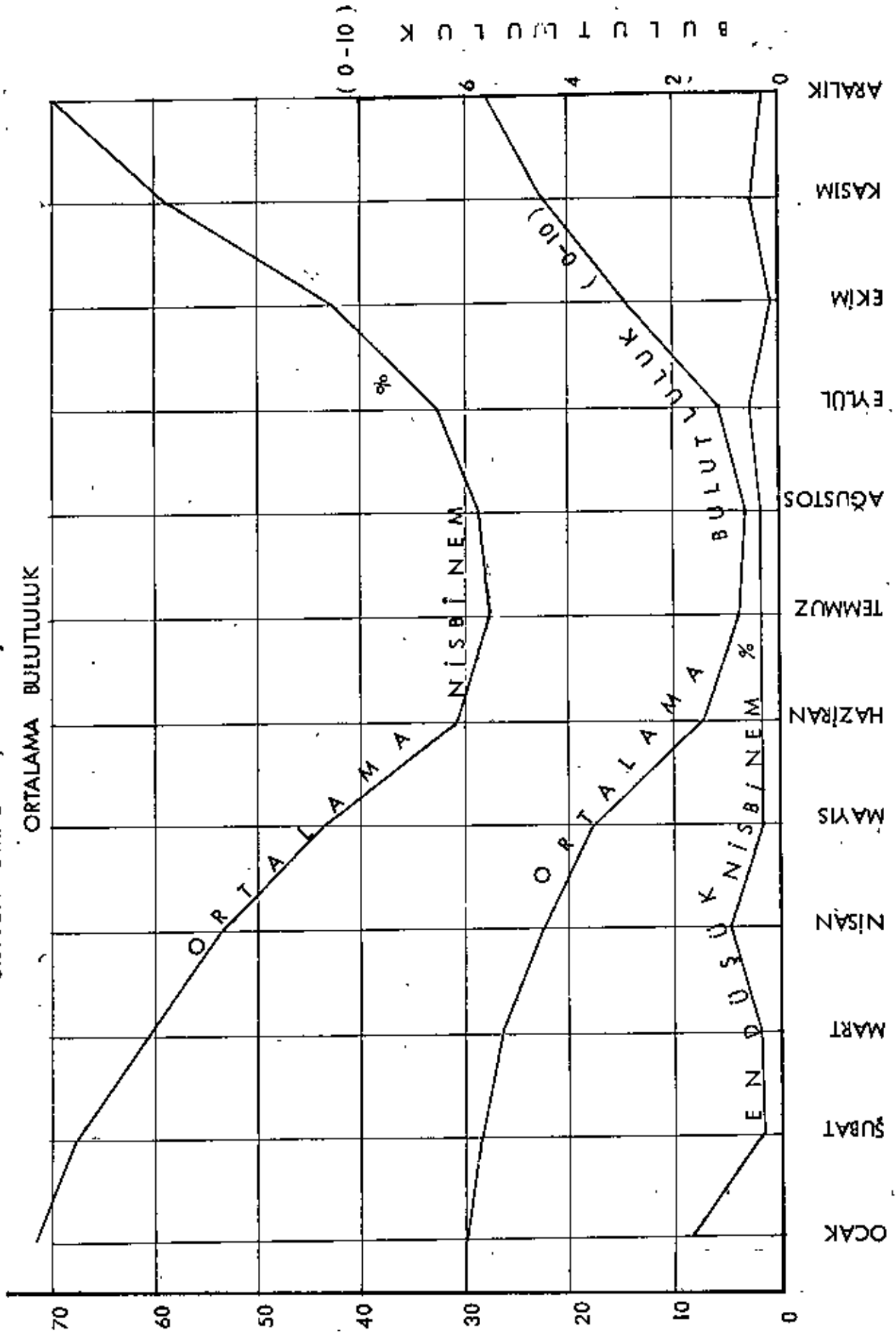
TABLO : VI

Urfa	39	Açık Günler Sayısı											
		6.3	5.6	6.4	7.2	11.0	22.2	27.4	28.5	23.9	14.6	9.5	7.5

Urfa	39	Bulutlu Günler Sayısı											
		13.3	13.9	18.3	18.7	18.2	7.7	3.6	2.8	5.7	14.8	14.2	12.8

Urfa	39	Kapalı Günler Sayısı											
		11.4	8.7	6.4	4.1	1.8	0.1	0.0	.	0.2	1.5	6.3	10.6

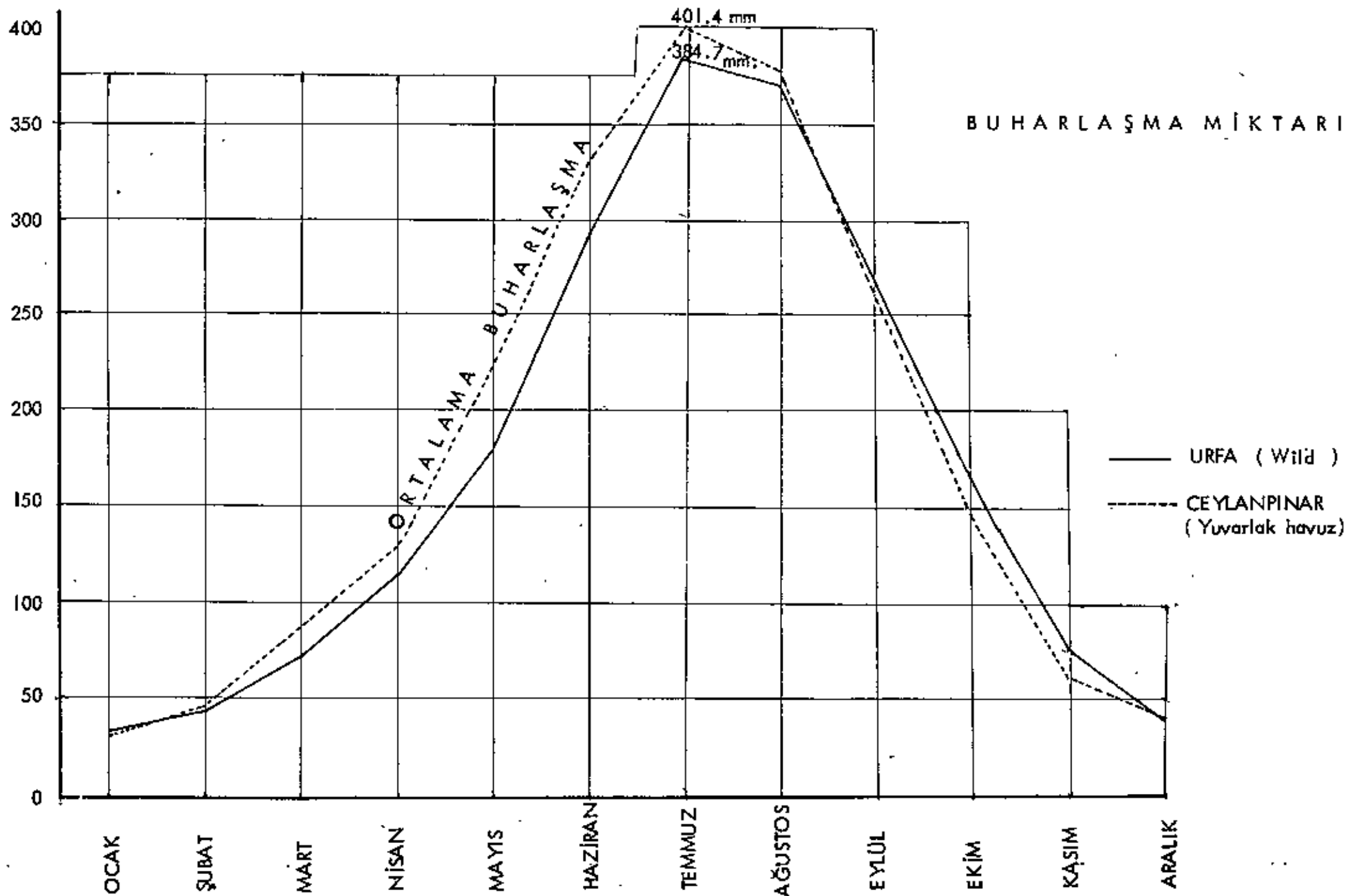
URFA'DA ORTALAMA, EN DÜŞÜK NİSİBİ NEM VE
ORTALAMA BULUTLULUK

2cm : % 10 Nisbi N

Grafik - 4

2 cm. Onda 2 Bulutluluk.

2 cm. = 50 mm. Buharlaşma

Grafik - 5

% 71'e yükselmektedir.

Kuayyen rasatlarda tesbit edilen en düşük nisbi nem Ekim ayında sıfırdır.

(Tablo III, Grafik 4)

D - BUHARLAŞMA :

Urfa'da 23 yıllık buharlaşma rasatlarına göre : Yıllık ortalama buharlaşma miktarı 2047.7 mm.dir. Bu değer gölgede ve toprak yüzünden 2 metre yükseklikteki rasat aiperi içinde bulunan Wild evaporimetresiyle ölçülen buharlaşma miktarıdır.

Kış aylarında buharlaşma 40-50 mm. civarında olmakta, yaz aylarında ise 80-400 mm arasında buharlaşma olmaktadır.

Urfa'da günlük en yüksek buharlaşma miktarı 15.VII.1950 tarihinde 23.8 mm. olarak kaydedilmiştir.

Buharlaşma miktarını ölçmek için kullanılan yuvarlak havuzlar yani CLAS-A pan tipi havuzlar daha sıhhatli değerler verdiğinden, Meteoroloji İstasyonlarımızda kullanılmaya başlanmıştır. Urfa'da rasatlar çok yeni olduğundan Wild buharlaşma değerleri alınmıştır.

Ceylanpınar Meteoroloji İstasyon Müdürlüğünde yuvarlak havuz rasatları 9 seneden beri yapıldığından bu değerleri verebiliriz. Ceylanpınar'da açıkta buharlaşma miktarı CLAS-A pan'a göre ortalama olarak 2153.9 mm.dir. En fazla buharlaşma 401.4 mm. ile Temmuz, en az ise 34.0 mm. ile Ocak aylarında ölçülmüştür.

(Tablo IV - Grafik 5)

E - BULUTLULUK (0-10)

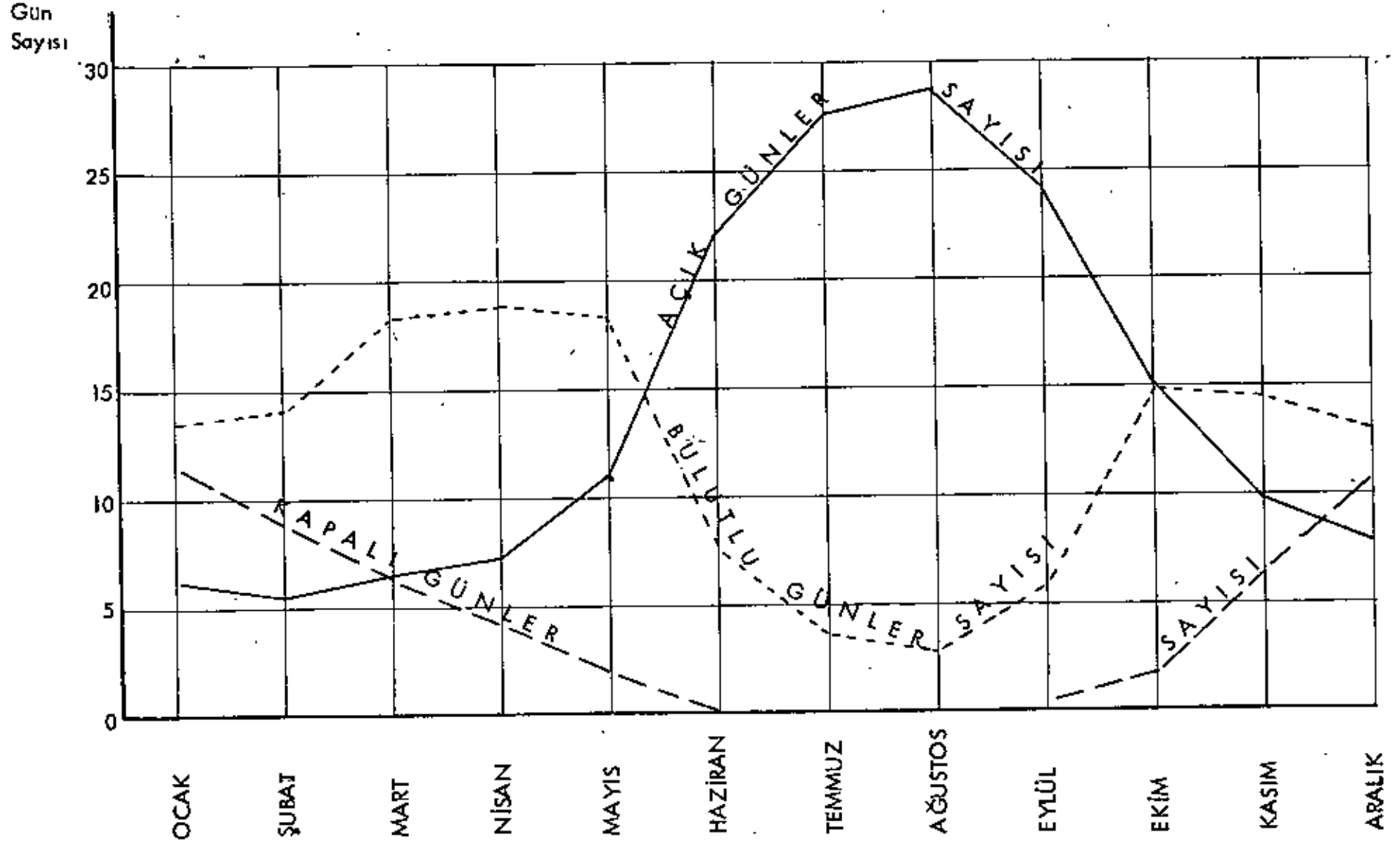
Urfa Türkiye'de en az bulutluluk gösteren bölgedir. Yıllık ortalama bulutluluk onda 3 dür. Bulutluluğun en fazla olduğu ay onda 6 ile Ocak ve Şubat, en az ise onda 0.5 ile Temmuz, Ağuustos ayları görülmektedir.

(Tablo V - Grafik 4)

F - METFOROLOJİK GÜNLER :

Tablo VI, VII, VIII de gösterildiği gibi açık, bulutlu ve kapalı günler sayısı Meteorolojik günler içinde sikredilmektedir.

URFA'DA AÇIK; BULUTLU VE KAPALI GÜNLER
SAYISI

2 cm = 5 Gün Sayısı

Grafik - 6

1 - AÇIK GÜNLER :

Günlük ortalama bulutluluğun 2 den az olduğu günler sayısıdır. 39 yıllık rasatlara göre Urfa'da açık günler sayısı 170 gündür. Açık günler en fazla Ağustos ayında (28.5), en az ise Ocak ayında (6) görülmektedir.

(Tablo VI - Grafik 6)

2 - BULUTLU GÜNLER :

Günlük ortalama bulutluluğun 2-8 arasında olan günlerin ortalama sayısıdır. senenin ortalama olarak 144 günü bulutlu geçmektedir. Bulutlu günlerin en fazla olduğu ay 18.7 gün ile Nisan, en az olduğu ay ise 2.8 gün ile Ağustos aylarındadır.

(Tablo VI - Grafik 6)

3 - KAPALI GÜNLER :

Bulutluluk ortalamasının 8 den fazla olduğu günler sayısıdır. Urfa'da senenin ortalama 51 günü kapalı geçmektedir. En fazla kapalılık 11 gün ile Aralık, Ocak, en az ise Temmuz, Ağustos aylarındadır. Bu aylarda Kapalı gün- lere hemen hemen hiç tenadif edilmemektedir.

(Tablo VI , Grafik 6)

4 - YAĞIŞ DURUMU :

Genel bakımdan bölgede kaydedilen yağışlarda Akdeniz menşeli nemli ve ılık hava hareketleri başlıca faktör olarak görülmektedir. Kış ve ilkbahar yağışlarının fazlalığı yanında yaz ayları ve sonbahar başları kurak geçmekte- dir. Yağışa tesir eden depresyonların mevcudiyetini kışın başında görmekteyiz. Buna ilâveten ilkbahar da meydana gelen yağışlara hava kitlelerinin emil ol- duğunu söyleyebiliriz.

Yaz başlarında yağışların azalmasına hatta hiç olmamasına sebep, Ak- denizden gelen nemli hava kitlelerinin, nihai sıcaklık şartlarına bulmuş Urfa ve çevresi düzlüklerinde yoğunlaşma imkânlarını bulamamalarıdır. Ancak çöle yakın kısımlar hariç, bölgenin diğer kısımlarında parçalar halinde depresyon- lar veya mevzii beliren konveksiyonel hareketler, orajlı yağışların düşmesine sebep olurlar.

Bilhassa sağnak ve orajlı yağışlar ilkbahar da ve sıcak mevsimden

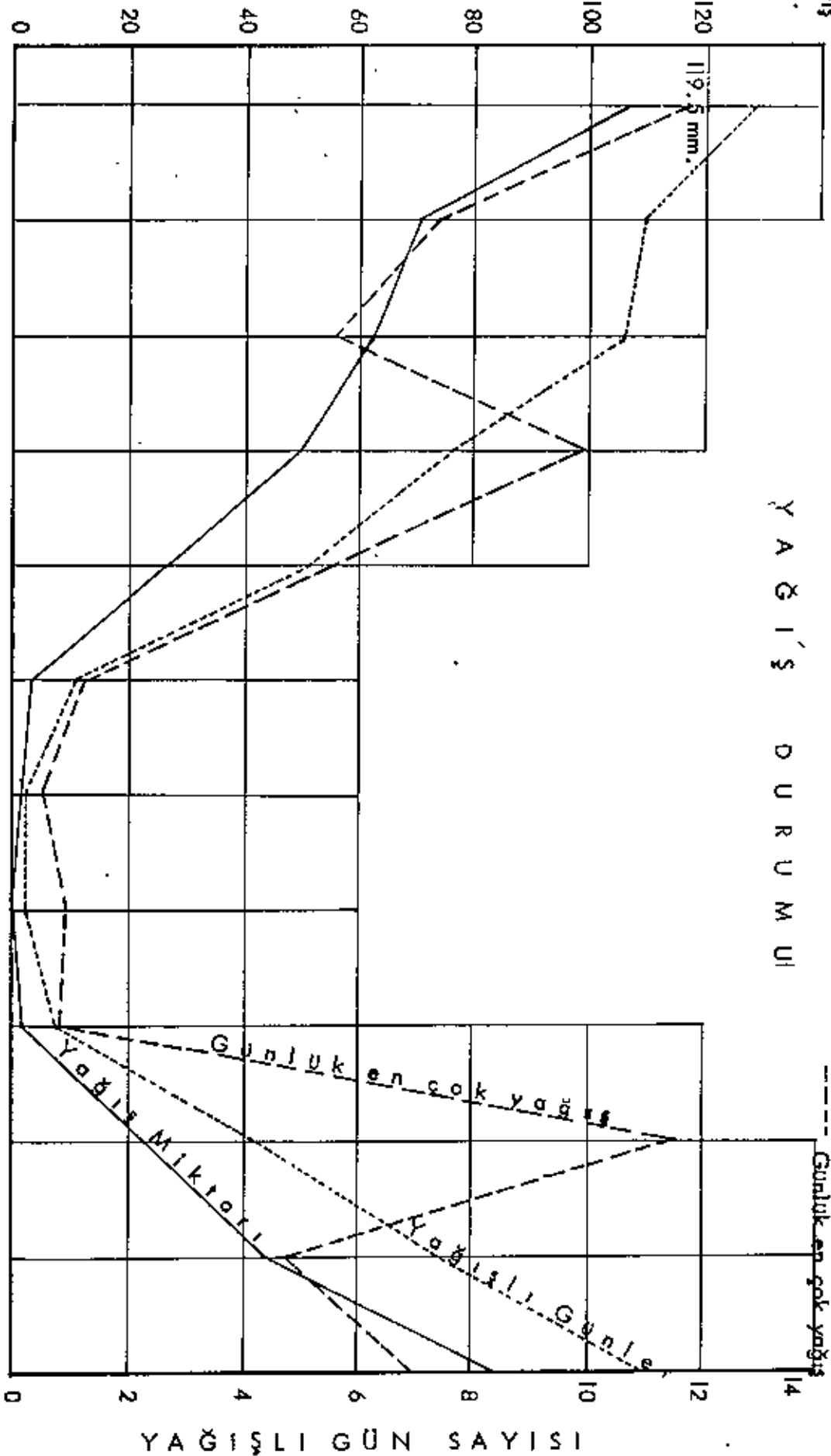
Yağış
mm.

YAĞIŞ DURUMU

1 cm = 10 mm. yağış

Grafik - 7

2 cm = 2 Gün sayısı

Yağış miktarı mm.

Yağışlı günler sayısı

Günlük en çok yağış

YAĞIŞLI GÜN SAYISI

TABLO I VII

İstasyonlar	Rasat	Yağış Miktarı mm.												YILLIK
	Yılı	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Urfa	39	108.2	71.2	62.8	49.9	25.6	2.7	0.6	0.4	1.3	22.7	43.6	84.0	473.1
Akçakale	15	64.7	45.1	48.4	31.8	29.4	5.6	0.1	.	1.1	19.7	29.7	55.5	330.9
Birecik	18	75.5	59.0	50.2	30.6	15.7	4.1	0.5	1.5	1.7	23.8	34.8	70.6	368.0
Bozova	13	82.2	59.4	60.5	31.4	32.8	8.0	1.0	0.3	2.3	30.8	35.9	62.4	407.0
Ceylanpınar	15	73.7	47.2	43.8	38.9	22.5	1.9	0.2	.	1.8	19.7	27.0	51.7	328.4
Halfeti	7	101.8	70.3	70.0	27.2	18.1	4.4	1.0	0.2	2.7	33.4	59.4	87.2	475.7
Hilvan	10	80.2	70.0	69.6	54.2	49.8	5.4	1.2	0.2	0.2	27.3	52.9	99.8	510.9
Siverek	39	98.5	83.3	75.8	57.8	38.9	7.1	0.9	0.6	2.8	31.8	63.8	84.4	545.8
Süriç	17	69.9	53.4	49.5	30.6	24.9	5.4	0.9	0.2	1.0	21.8	37.0	66.6	361.2
Viranşehir	18	116.4	82.1	86.3	64.9	43.1	4.3	0.0	1.0	1.2	22.0	49.1	95.9	566.4
<u>Günlük En Çok Yağış Miktarı mm. ve Günü</u>														
Urfa	39	119.5	73.6	55.9	99.7	55.9	12.3	5.2	9.3	7.1	117.1	45.8	68.6	119.5 2.1.960
Akçakale	15	65.3	41.6	31.5	34.8	41.1	30.2	1.3	.	10.4	3.6	81.5	47.6	81.5 17.11.957
Birecik	18	60.0	33.2	26.7	50.5	34.3	27.6	3.4	20.4	10.9	37.3	29.0	42.6	60.0 24.1.965
Bozova	13	62.0	40.0	32.3	35.6	41.7	42.7	5.9	4.0	13.3	40.0	31.3	40.0	62.0 12.1.960
Ceylanpınar	15	54.3	28.1	20.8	63.1	40.6	8.1	3.2	.	9.4	33.3	34.0	31.3	63.1 21.4.968
Halfeti	7	29.8	47.3	26.9	22.7	19.9	6.1	1.9	0.8	12.1	34.2	47.5	40.8	47.5 24.11.964
Hilvan	10	126.7	32.5	38.8	70.3	48.7	14.0	6.3	2.3	1.3	45.8	35.1	40.7	126.7 3.1.960
Siverek	39	54.2	91.8	73.7	54.6	46.2	42.8	12.9	8.4	12.4	38.3	52.5	49.3	91.8 23.2.936
Süriç	17	38.0	28.3	33.4	40.0	35.7	14.4	9.8	3.2	8.2	50.0	50.3	39.8	50.3 16.11.957
Viranşehir	18	83.6	56.0	90.8	46.0	81.3	27.3	0.0	13.4	11.2	64.4	120.6	105.0	120.6 7.11.967
<u>Yağışlı günler Sayısı</u>														
Urfa	39	13.0	11.0	10.7	7.7	5.2	1.1	0.2	0.2	0.7	4.2	7.3	10.9	72.3
Akçakale	15	9.6	7.3	8.5	6.4	3.8	1.0	0.1	.	0.5	3.5	5.4	9.4	55.6
Birecik	18	12.0	10.9	10.9	6.4	4.9	1.3	0.3	0.2	0.6	3.9	7.0	12.1	70.7
Bozova	13	11.2	10.2	9.7	6.8	4.7	1.0	0.4	0.1	0.5	4.5	5.4	10.0	64.4
Ceylanpınar	15	11.9	9.8	9.6	8.1	5.6	1.2	0.1	.	0.8	4.1	7.4	11.4	69.9
Halfeti	7	12.3	11.0	12.3	6.4	4.4	1.6	0.7	0.4	0.6	5.7	7.3	11.0	73.7
Hilvan	10	8.3	9.1	7.5	5.2	4.9	1.1	0.3	0.1	0.3	2.5	6.1	8.8	54.2
Siverek	39	11.5	10.3	10.3	8.3	5.9	1.6	0.2	0.1	0.7	4.6	7.4	10.2	71.1
Süriç	17	10.8	8.2	8.0	5.8	4.2	1.5	0.2	0.2	0.4	2.9	5.0	10.3	57.6
Viranşehir	18	9.3	7.6	8.0	6.4	4.8	0.7	.	0.1	0.3	2.4	4.9	9.3	54.0

soğuk mevsime bir intikâl devresi olarak görülen Ekim ayında kendini gösterir.

Urfa ve çevresinde yağış miktarları şöyledir: Urfa'da 473.1 mm., Akçakale'de 330.9 mm., Birecik'de 368.0 mm., Ceylanpınar'da 328.4 mm., Bosova'da 407.0 mm., Halfeti'de 475.7 mm., Hilvan'da 510.9 mm., Sürüç'de 361.2 mm., Siverek'de 545.8 mm. ve Viranşehir'de 566.4 mm.dir.

Urfa ve ilçelerinde yağışın mevsimlere bölünüşü şöyledir :

<u>İstasyonlar</u>	<u>Yağış miktarı</u>	<u>İlkbahar</u>	<u>Yaz</u>	<u>Sonbahar</u>	<u>Kış</u>
Urfa	mm. olarak	138.3	3.7	67.6	263.4
	% "	29	1	14	56
Akçakale	mm. olarak	109.6	5.7	50.5	165.3
	% "	33	2	15	50
Birecik	mm. olarak	96.5	6.1	60.3	205.1
	% "	26	2	16	56
Bosova	mm. olarak	124.7	9.3	69.0	204.0
	% "	31	2	17	50
Ceylanpınar	mm. olarak	105.2	2.1	48.5	172.6
	% "	32	1	14	53
Halfeti	mm. olarak	115.3	5.6	95.5	259.3
	% "	24	1	20	55
Hilvan	mm. olarak	173.6	6.8	80.4	250.0
	% "	34	1	16	49
Siverek	mm. olarak	172.5	8.6	98.4	266.2
	% "	32	1	18	49
Sürüç	mm. olarak	105.0	6.5	59.8	189.9
	% "	29	2	16	53
Viranşehir	mm. olarak	194.3	5.3	72.3	294.4
	% "	34	1	13	52

Tabloda görüldüğü gibi yaz yağışları yok deneyecek kadar az, buna mukabil kış yağışları çok fazladır.

Bir gün içerisinde tesbit edilen en çok yağış miktarı uzun senelere göre şöyledir: Urfa'da 2.I.1960 tarihinde 119.5 mm., Akçakale'de 17.XI.1957 de 81.5 mm., Birecik'de 24.I.1965 tarihinde 60.0 mm., Bosova'da 12.I.1960 tarihinde 62.0 mm., Ceylanpınar'da 21.IV.1968 de 63.1 mm. Halfeti'de 24.XI.1964

tarhinde 47.5 mm., Hilvan'da 3.I.1960 tarihinde 126.7 mm., Sürüg'de 16.XI.1957 tarihinde 50.3 mm., Siverek'de 23.II.1936 da 91.8 mm. ve Viranşehir'de 7.XI.1967 de 120.6 mm. günlük yağış kaydedilmiştir.

YAĞIŞLA GÜN SAYISI :

Urfa'da ortalama olarak senenin 72 günü yağışlı geçmektedir. Yağışlı günlerin en fazla olduğu ay 13 gün ile Ocak, en az olduğu gün ise 0.2 gün ile Temmuz, Ağustos aylarıdır. Uzun seneler içinde en çok yağışlı gün sayısı 1967 yılında 114 gün, en az yağışlı gün sayısı ise 1932 yılında 49 gün olarak kaydedilmiştir.

Diğer ilçelerde yağışlı gün sayısı kıymetleri şöyledir : Akçakale'de 56, Birecik'de 71, Ezova'da 64, Ceylanpınar'da 70, Halfetli'de 74, Hilvan'da 54, Sürüg'de 58, Siverek'de 71 ve Viranşehir'de 54 gündür.

(Tablo VII - Grafik 7)

H - KAR YAĞIŞLARI :

Urfa ve civarı 4 ay kurak geçmesine ve kış aylarında yağışların fazlalığına rağmen, bilhassa Ocak ve Şubat aylarında as da olsa kar yağışlarından mahrum kalmamaktadır.

Uzun yıllık ortalamalara göre : Ortalama karlı günler sayısı ve yerin karla örtülü kaldığı günler sayısı 3 gündür. En erken Aralık ayında başlayan kar, en geç Mart ayında son bulmaktadır. Uzun seneler içinde en çok karlı gün 1967 yılında 8 gün, yerin karla örtülü kaldığı gün sayısı ise 1968 senesinde 16 gün olarak kaydedilmiştir. Karın hiç yağmadığı seneler ise 1962, 1969 ve 1970 seneleridir. Kar yağışı olupta örtü yapmadığı seneler 1939, 1940, 1955, 1962, 1966, 1969 ve 1970 seneleridir.

Kar yağışları en fazla Ocak ve onu takiben Şubat aylarında olmaktadır.

Urfa'da ölçülen en yüksek kar kalınlığı Ocak ayında 29 cm.dir.

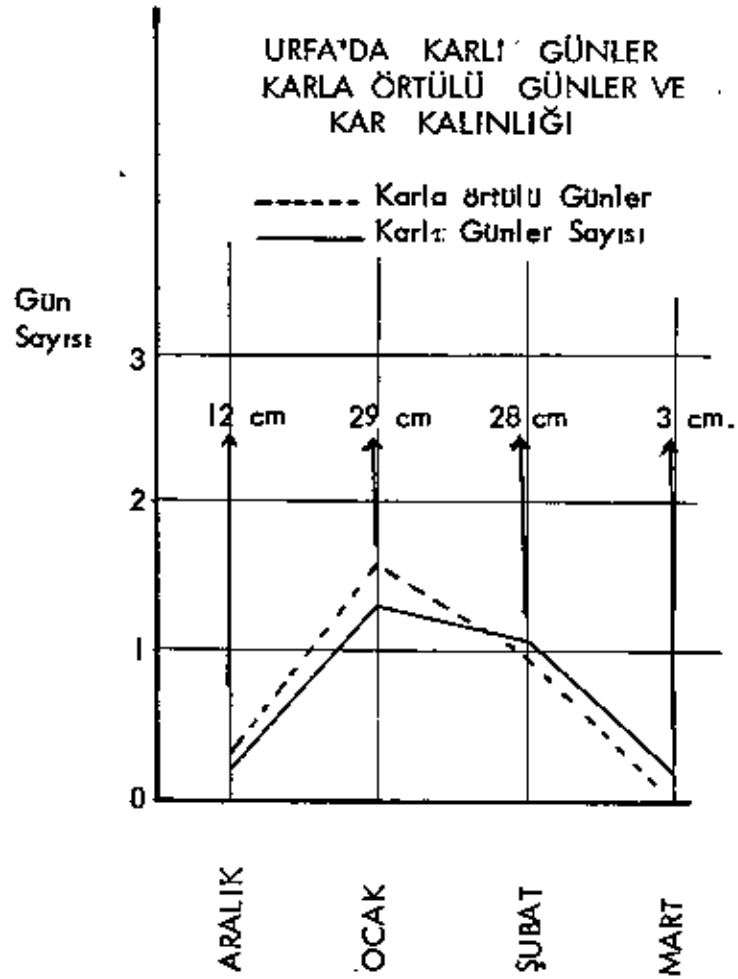
(Tablo VIII - Grafik 8)

K - SİSLİ GÜNLER :

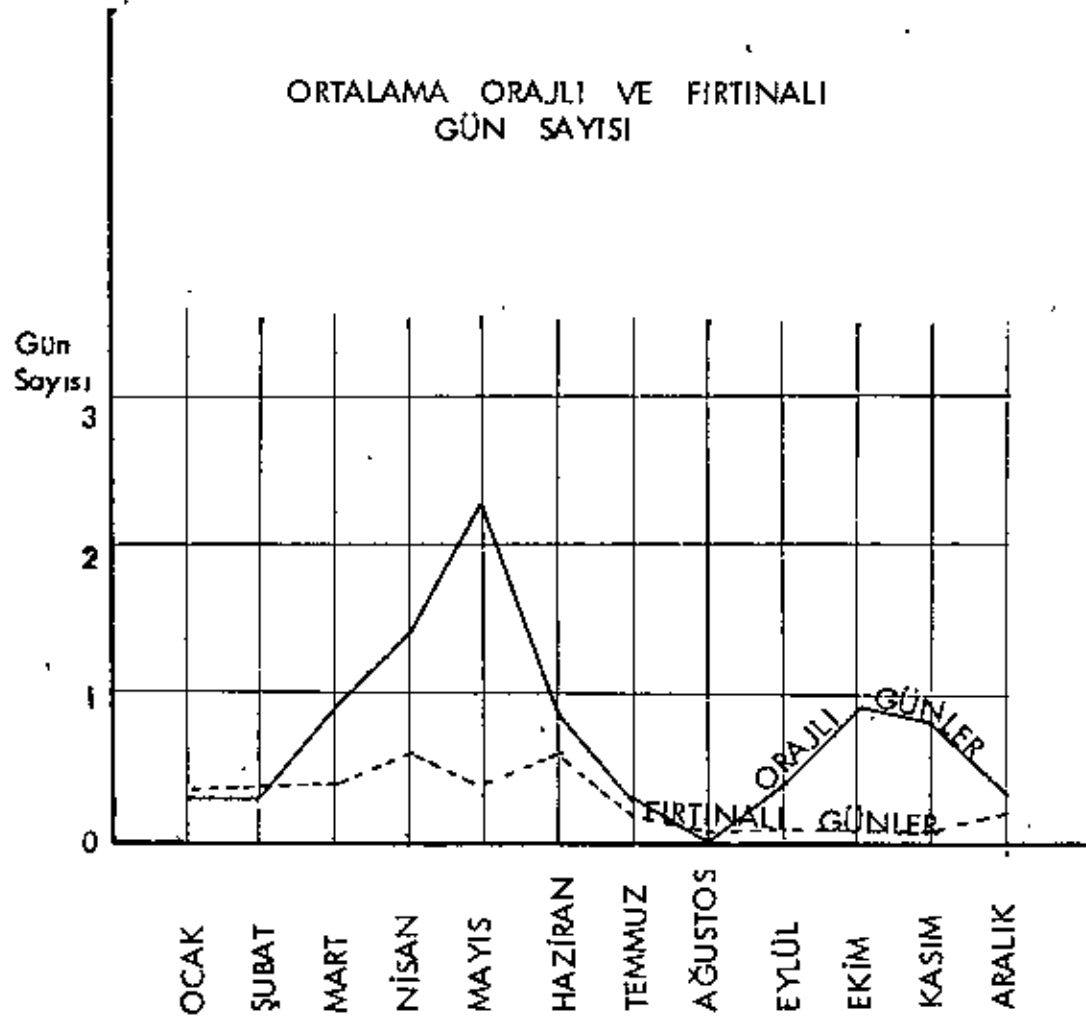
Güneydoğu Anadolu bölgesinin en az sisli geçen merkezidir. Yaz aylarında geniş ölçüde Basra Alçak basıncının tesiri altında kalan bu bölgede sis olayının görülmevceği tabiidir. Sonbaharın gelmesiyle, sis miktarlarında

TABLO : VIII

İstasyonlar	Rasat yılı	Karlı Günler Sayısı												YILLIK
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Urfa	15	1.3	1.1	0.2	0.2	2.6
Akçakale	15	0.4	0.4	0.1	0.9
Birecik	13	0.4	0.6	1.0
Bozova	13	1.2	1.2	0.2	0.5	3.0
Ceylanpınar	15	0.4	0.3	0.1	0.8
Halfeti	7	1.6	1.4	3.0
Hilvan	10	0.8	1.5	0.3	0.4	3.0
Siverek	14	2.2	1.6	0.4	0.4	4.5
Sürüç	17	0.8	0.7	0.0	0.1	1.7
Viranşehir	12	0.7	0.9	0.1	0.1	1.8
<u>Karla Ürtülü Günler Sayısı</u>														
Urfa	39	1.6	1.0	0.0	0.3	2.9
Akçakale	15	0.4	0.7	0.1	1.2
Birecik	18	0.4	0.6	0.0	0.2	1.2
Bozova	13	2.5	3.5	0.1	0.3	6.5
Ceylanpınar	15	0.5	0.7	0.1	1.3
Halfeti	7	2.7	4.0	6.7
Hilvan	10	2.1	1.8	0.2	0.1	0.5	4.7
Siverek	37	2.8	2.8	0.7	0.0	1.0	7.3
Sürüç	17	0.9	0.6	0.0	0.1	1.6
Viranşehir	17	0.9	1.1	0.0	0.0	0.2	2.4
<u>En Yüksek Kar Ürtüsü Cm.</u>														
Urfa	39	29	28	3	12	29
Akçakale	15	17	14	1	17
Birecik	18	21	18	1	30	30
Bozova	13	30	32	10	12	32
Ceylanpınar	15	13	7	1	13
Halfeti	7	45	56	56
Hilvan	10	12	21	10	2	5	21
Siverek	37	52	34	15	5	14	52
Sürüç	17	16	38	1	4	38
Viranşehir	17	23	54	7	4	13	54

Grafik - 8

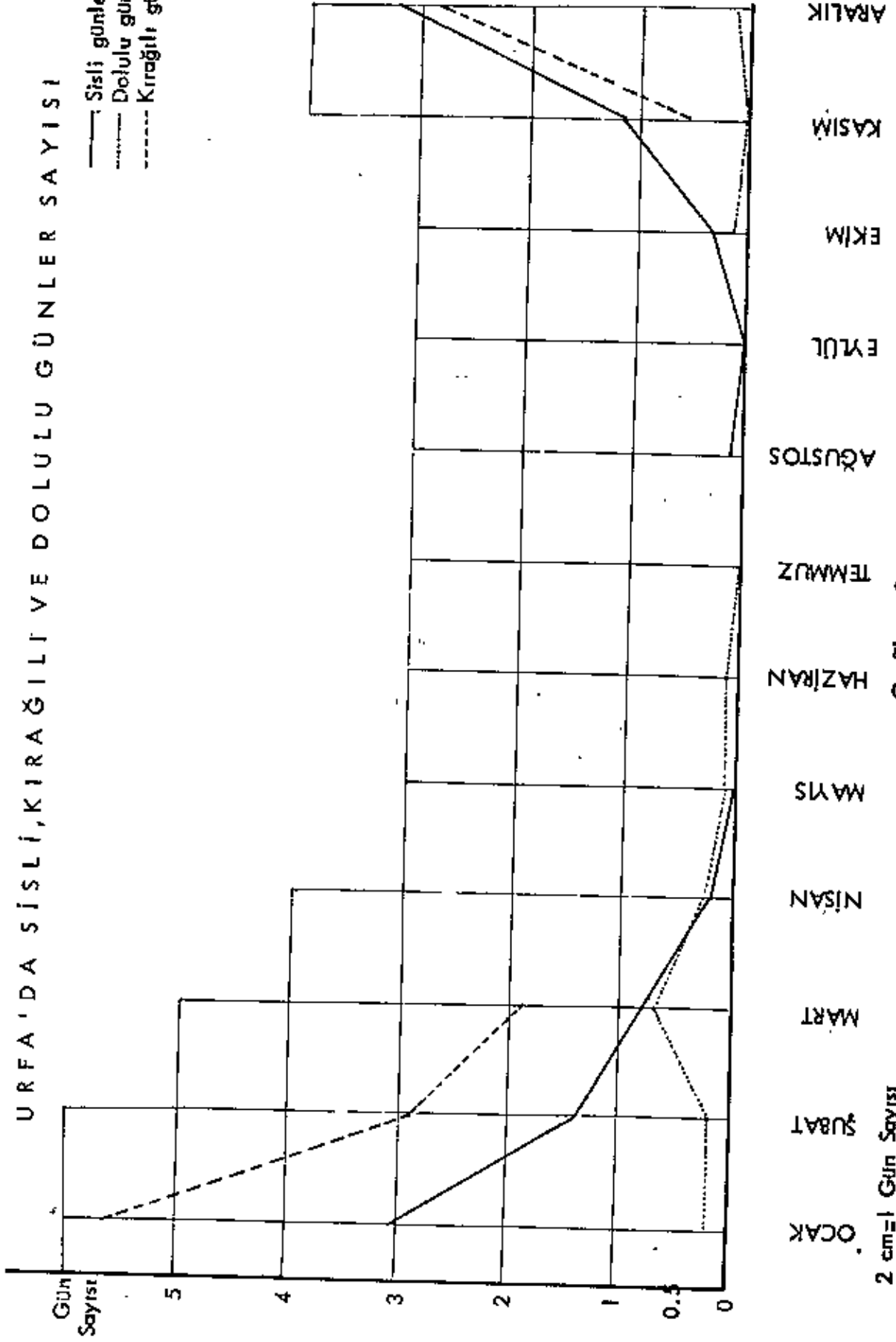

Grafik - 10

2 cm = 1 gün

URFA'DA SİSLİ, KIRAĞILTI VE DOLULU GÜNLER SAYISI

— Sisli günler
 - - - Dolulu günler
 - - - Kirağıltı günler

Grafik - 9

2 cm=1 Gün Sayısı

TABLO : IX:														
<u>İstasyonlar</u>	<u>Rasat Yılı</u>	<u>I</u>	<u>II</u>	<u>III</u>	<u>Sisli Günler Sayısı</u>									<u>YILLIK</u>
					<u>IV</u>	<u>V</u>	<u>VI</u>	<u>VII</u>	<u>VIII</u>	<u>IX</u>	<u>X</u>	<u>XI</u>	<u>XII</u>	
Urfa	39	3.1	1.4	0.8	0.2	0.2	0.0	.	0.1	0.0	0.3	1.1	3.2	10.6
TABLO : X														
Urfa	39	5.7	2.9	1.9	<u>Kıraçlı Gnler Sayısı</u>									13.8
					0.0	0.5	2.8	
TABLO : XI														
Urfa	39	0.2	0.2	0.7	<u>Dolulu Gnler Sayısı</u>									2.2
					0.5	0.1	0.1	.	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1	
TABLO : XII														
Urfa	39	0.3	0.3	0.9	<u>Oranlı Günler Sayısı</u>									9.4
					1.9	2.3	0.9	0.3	0.0	0.4	0.9	0.8	0.3	
TABLO : XIII														
Urfa	31	2.4	2.6	2.8	<u>Aylık Ortalama Rüzgâr Hızı (m/sec)</u>									2.8
					2.7	2.7	3.7	3.9	3.3	3.0	2.2	2.0	2.0	
TABLO : XIV														
Urfa	29	20.4	21.6	25.0	<u>En Hızlı Rüzgâr ve Yönü</u>									29.0
		NW	NW	W	28.5	22.4	23.0	22.5	18.4	26.2	21.6	19.4	29.0	29.0
					E	NW	NW	NNW	SW	SSE	N	WSW	E	E
TABLO : XV														
Urfa	22	NW	NW	NW	<u>Hakim Rüzgâr Yönü (Esme Sayıları Toplamına göre)</u>									3265
		236	264	286	268	331	312	355	326	344	292	281	235	
TABLO : XVI														
Ceylanpınar	6	E	E	W	<u>Hakim Rüzgâr</u>									W
					W	W	W	W	W	W	W	E	E	W
TABLO : XVII														
Urfa	29	0.3	0.4	0.4	<u>Fırtınalı Günler Sayısı</u>									3.4
					0.6	0.4	0.6	0.2	0.1	0.1	0.1	0.1	0.2	
TABLO : XVIII														
Urfa	19	4.24	5.33	6.35	<u>Gneçlenme Hddeti (Saat ve Dakikası)</u>									8.44
Birecik	5	3.1	4.8	6.0	8.35	10.45	12.58	13.26	12.16	10.43	8.45	6.31	4.19	
Siverek	5	3.0	4.8	5.4	8.9	10.4	12.8	13.2	12.4	10.6	7.9	6.1	3.7	8.18
					8.0	9.6	12.8	13.1	12.3	10.5	7.3	5.5	3.8	8.2

tedrici bir artış görülmür. (Ortalama 1-3 gün) Kış aylarında toprak yüzüne yani seminin soğuması neticesi daha çok Aralık, Ocak aylarında sis meydana gelir. Bu sisler, Radyasyon sisleridir.

Urfa'da yıllık ortalama sisli günler sayısı 11 gündür. 39 senelik rasatlara göre Temmuz ayında sis olayı görülmemiştir.

(Tablo IX - Grafik 9)

L - KIRAĞILI GÜNLER :

Ortalama kırağılı günler sayısı 14 dır. Kırağı Urfa'da kış ve Mart-Nisan aylarında görülmür. Mayıs ayından Kasım ayına kadar hiç kırağı görülmür. Kırağının en fazla olduğu ay 6 gün ile Ocak ayıdır.

(Tablo X - Grafik 9)

M - DOLULU GÜNLER :

Urfa'da dolu pek nadir görülmür. Bilhassa Mart ayında havaların ısınmasıyla meydana gelen kararsızlık neticesinde görülebilir. Yıllık ortalama dolulu gün sayısı 2 dir. En fazla dolu Mart ve Nisan aylarında 1 gün bile olmaktadır. Diğer aylarda ise çok cüzi değerler almaktadır. Temmuz ayında hiç dolu'ya rastlanmamıştır.

(Tablo XI - Grafik 9)

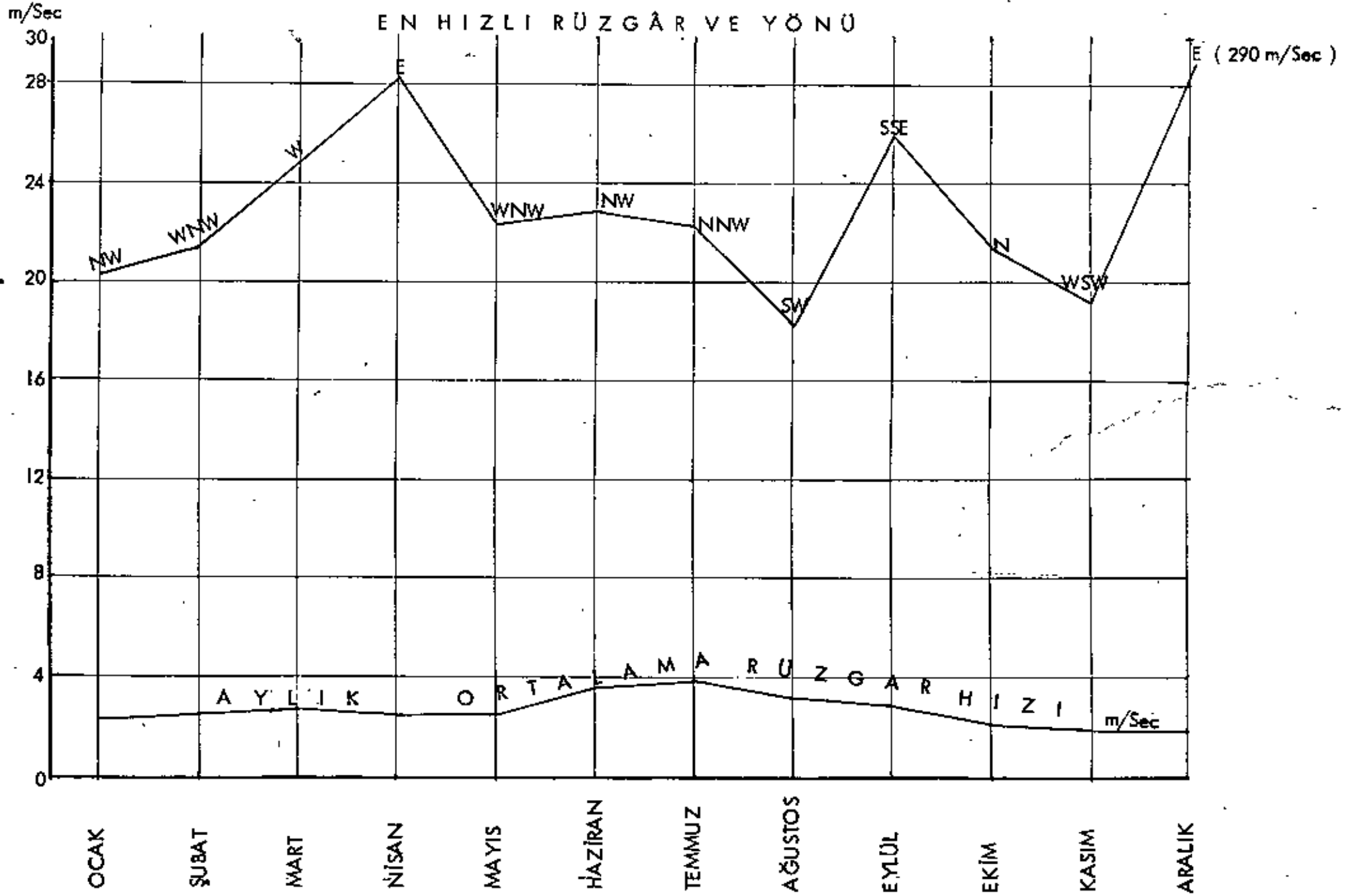
N - ORAJLI GÜNLER :

Urfa'da Oraj hadisesine her zaman raslanır. Bilhassa ilkbaharda havaların ısınması ve soğumalarından mütevellit sağnak ve orajlı yağışlar çok görülmektedir. Yıllık ortalama orajlı gün sayısı 9 gündür. Kış aylarında oraj 1 gün bile görülmür. En fazla oraj Nisan ve Mayıs aylarında 1-2 görülmür.

(Tablo XII - Grafik 10)

O - RÜZGAR DURUMU :

Urfa'da aylık ortalama rüzgâr hızı saniyede 2.8 metredir. Ortalama rüzgâr Haziran, Temmuz aylarında esaslı hızını bulmaktadır. (3.7 - 3.9 m/sec). En hızlı rüzgâr Aralık ayında saniyede 29.0 metre olarak E (Doğu) den esip kaydetmiştir.

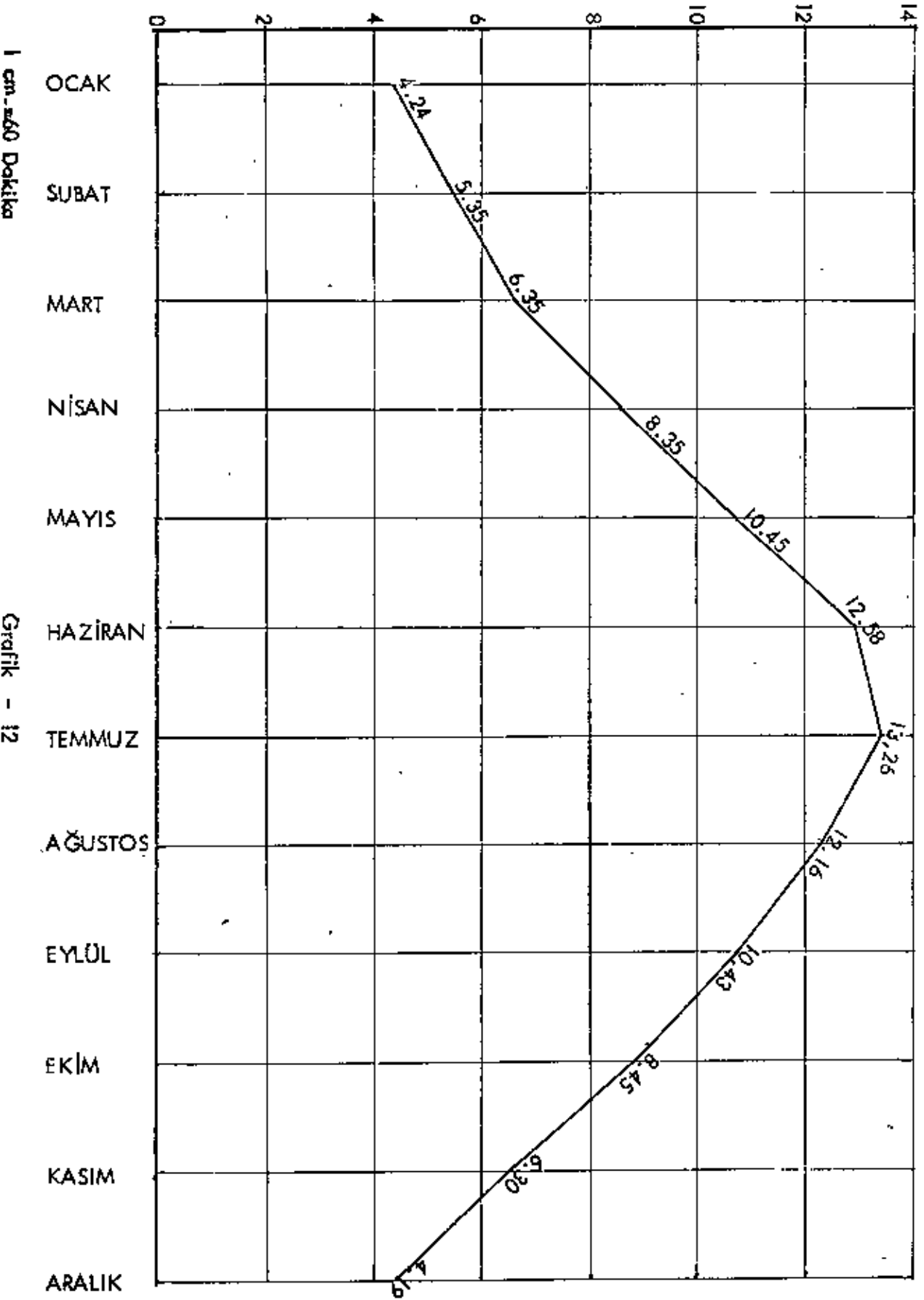

1 cm = 2 m/Sec Rüzgâr

Grafik - 11

Saat ve Dakikası

URFA'DA GÜNEŞLENME MÜDDETI

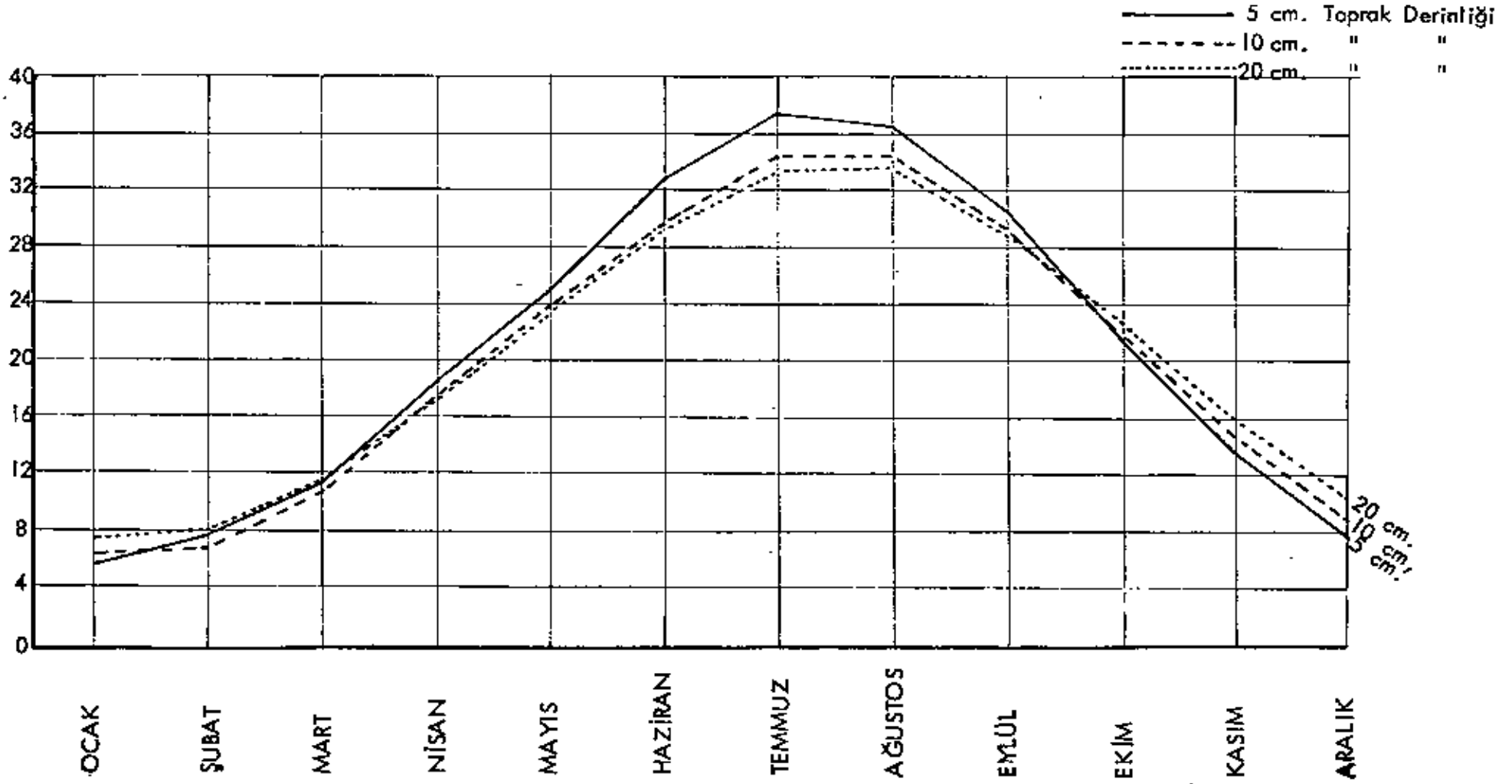

TABLO : XVI

TOPRAK SICAKLIKLARI

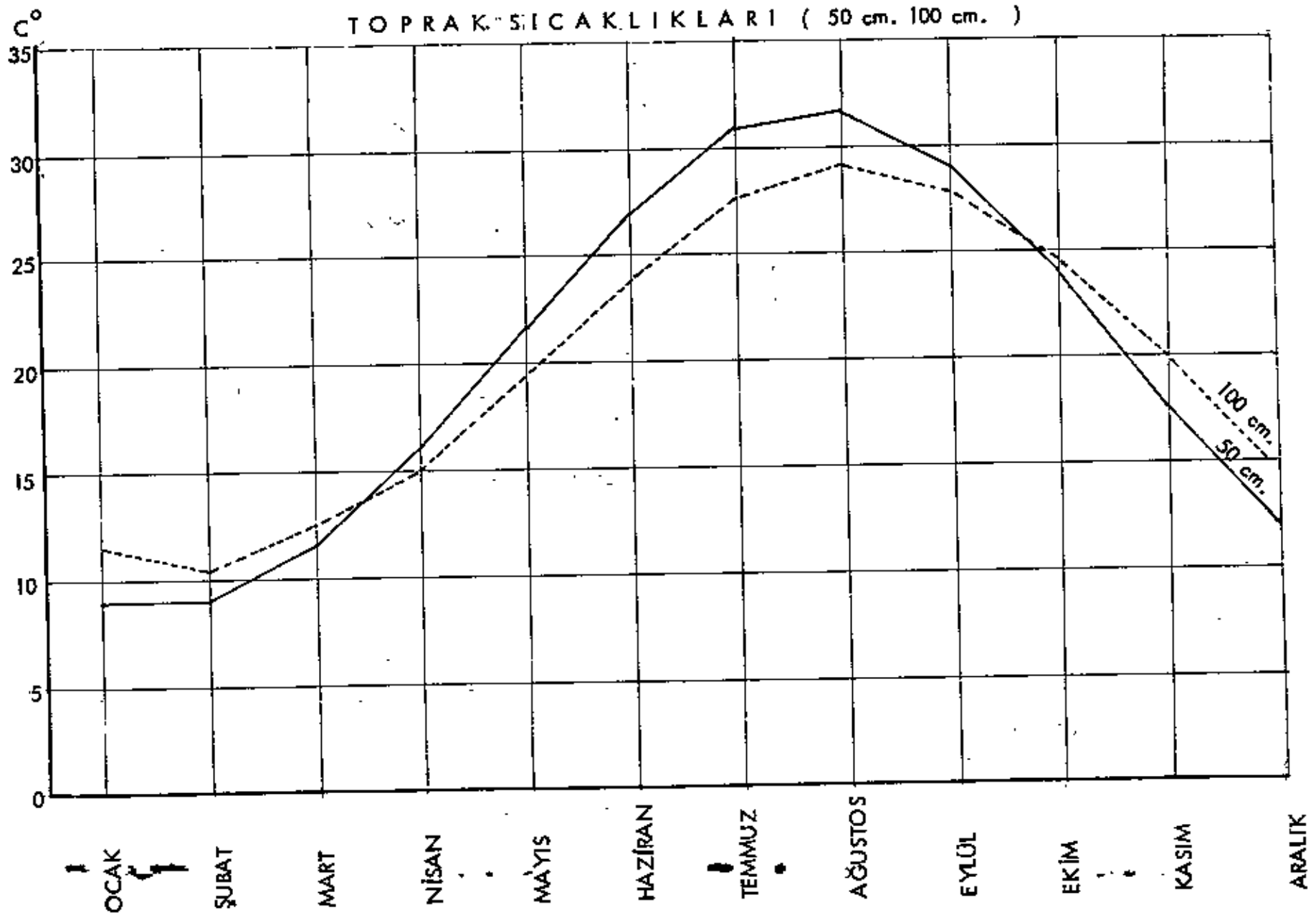
İstasyonlar	Rasat yılı	TOPRAK SICAKLIKLARI														
		I	II	III	Ortalama Toprak Sıcaklığı (5 Cm.)											
					IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	YILLIK		
Urfa	18	5.5	7.1	11.1	17.8	24.3	32.3	36.9	35.8	30.0	20.9	13.1	7.1	20.2		
					En Düşük Toprak Sıcaklığı (5 Cm.)											
Urfa	18	-3.8	-5.8	-2.6	0.0	8.4	17.6	23.2	21.5	14.0	2.8	-2.0	-4.1	5.2.1950 -5.8		
					Ortalama Toprak Sıcaklığı (10 Cm.)											
Urfa	13	5.9	6.6	10.8	17.3	23.5	29.5	33.9	34.0	29.1	20.9	13.6	8.0	19.4		
					En Düşük Toprak Sıcaklığı (10 Cm.)											
Urfa	13	0.2	-0.5	2.0	5.0	12.8	17.3	25.0	24.5	17.0	6.8	0.4	1.2	2.2.1958 -0.5		
					Ortalama Toprak Sıcaklığı (20 Cm.)											
Urfa	13	7.0	7.4	11.2	17.2	23.4	28.9	32.9	33.0	28.9	22.1	14.9	9.5	19.7		
					En Düşük Toprak Sıcaklığı (20 Cm.)											
Urfa	13	2.2	2.2	3.6	8.6	15.6	21.8	27.5	26.7	22.4	11.9	5.6	4.4	1.2.964 2.2		
					Ortalama Toprak Sıcaklığı (50 Cm.)											
Urfa	28	9.0	9.0	11.5	16.1	21.4	26.8	30.8	31.6	28.9	23.8	17.6	11.8	19.9		
					Ortalama Toprak Sıcaklığı (100 Cm.)											
Urfa	10	11.6	10.5	12.3	15.1	19.2	23.8	27.3	28.8	27.8	24.2	20.0	14.7	19.6		

TO P R A K S I C A K L I K L A R I

1 cm = 4 C° Sıcaklık

Grafik - 13

2 Cm. 5 C° Toprak sıcaklığı

Grafik - 13

Urfa'da hâkim rüzgâr kuzeybatı (NW - Karayel) yönündendir. Kış ve yaz aylarında bölgeyi etkileri altına alırlar. Nisan, Mayıs, Eylül ve Ekim aylarında bölge Batı (W) rüzgârlarının etkisi altında kalır.

(Tablo XIII - Grafik 11)

P - Fırtınalı Günler _____ :

Rüzgâr hızının saniyede metre olarak 17.2 ve daha fazla estiği günlere fırtınalı günler adı verilir. Urfa'da her ay az da olsa fırtına görülmektedir. Senenin ortalama olarak 3 günü fırtınalı geçmekte, en fazla fırtına Nisan ve Haziran aylarında olmaktadır.

(Tablo XIV - Grafik 10)

R - GÜNEŞLENME MÜDDETİ (Saat ve Dakika) _____ :

Urfa güneşlenmesi en fazla olan illerimizden biridir. Ortalama güneşlenme müddeti 8 saat 44 dakikadır. En fazla güneşlenme 13 saat 26 dakika ile Temmuz, en az ise 4 saat 19 dakika ile Aralık ayında görülmektedir.

(Tablo XV - Grafik 12)

S - TOPRAK SICAKLIKLARI _____ :

Tablo da görüldüğü gibi muhtelif derinliklerdeki ortalama toprak sıcaklıklarında derine inildikçe çok az farklılık görülmür. En düşük toprak sıcaklıklarında yüzeyden derine inildikçe sıcaklıklar da bir artış göse çarpır.

5 Cm. derinlikte ortalama toprak sıcaklığı 20.2 C°, 10 Cm'de 19.4 C°, 20 Cm'de 19.7 C°, 50 Cm'de 19.9 C° ve 100 Cm'derinde sıcaklık 19.6 C° olmaktadır.

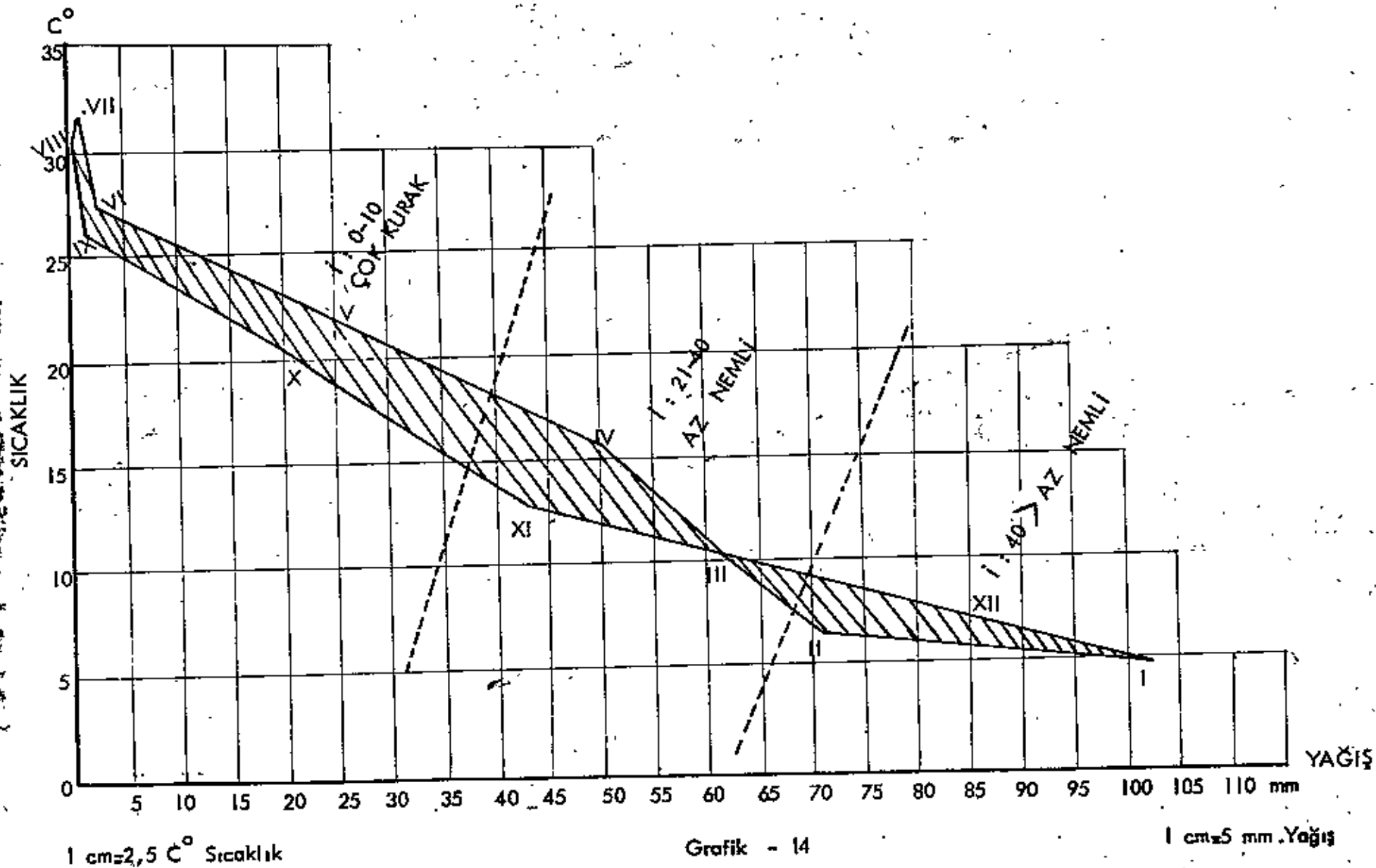
5 Cm. derinlikteki en düşük toprak sıcaklığı Şubat ayında -5.8 C° kaydedilmiştir. Diğer derinliklerde en düşük sıcaklıkta sıfırın altına düşme olmadığından değerler alınmamıştır.

(Tablo XVI - Grafik 13)

3 - KURAKLIK DURUMU _____ :

Urfa genellikle Akdeniz iklim özelliklerini taşıdığından yazları kurak ve sıcak, kışları ılıman ve yağışlı geçmektedir.

URFA'DA KURAKLIK DURUMU

Yağışla sıcaklığı birarada mütalâ edersek ve bunları grafiğe döktüğümüzde senenin 6 ayının kurak geçtiğini görürüz.

De Martonne formülüne göre hazırlanan kuraklık tablosunda görüldüğü gibi, kurak geçmeyen yani nemli geçen aylar kuraklık indisinin 40 ın üzerinde olduğu aylardır ki bu aylar Aralık-Ocak ve Şubat aylarıdır.

Urfa'da yıllık kuraklık indisi 16.8 dir. Bu değer bize Urfa'nın kurak bir şehir olduğunu göstermektedir.

De Martonne'a göre 0-20 indisleri arasındaki mevkiiler kurak, 21-40 arası az nemli, 40 dan yukarı bulunan kısımlar nemli bölgeler olmaktadır.

Urfa 40-20 indisleri arasında bulunduğundan kurak bölgeye girmekte, fakat ziraat yönünden, ilkbahar yağışları ve sulama neticesinde iyi sonuç alınmaktadır.

Mayıs ayında başlayan kuraklık Ekim ayında işine alınarak Kasım ayına kadar devam etmektedir. Mart, Nisan ve Kasım aylarında kuraklık azalmakta bu aylar az nemli geçmektedir.

KURAKLIK İNDİSİ TABLOSU

<u>I</u>	<u>II</u>	<u>III</u>	<u>IV</u>	<u>V</u>	<u>VI</u>	<u>VII</u>	<u>VIII</u>	<u>IX</u>	<u>X</u>	<u>XI</u>	<u>XII</u>	<u>Yıllık</u>
86.6	51.5	37.5	23.2	9.7	0.8	0.2	0.1	4.3	9.1	22.6	57.9	16.8

Yukarıdaki değerler şu formüllerden elde edilmiştir.

$$\begin{array}{l} \text{Aylık İndis} \\ \frac{1}{t} = \frac{P \times 12}{t + 10} \end{array} \qquad \begin{array}{l} \text{Yıllık İndis} \\ I = \frac{P}{T + 10} \end{array}$$

P - Aylık ve Yıllık Yağış Miktarı

t - Aylık Sıcaklık Ortalaması

T - Yıllık Sıcaklık Ortalaması

(Grafik 14)

B İ B L İ Y O G R A F Y A

- Prof.Dr.Çölağan Uman Emin - Türkiye İklimi
- Dr.Onur Ayhan - Türkiye'de Kar yağışları ve yerde kalma müddeti
- Üstan Güler - Diyarbakır İklimi
- Prof.Dr.Darköt Beşim - Türkiye'de Yağışların Dağılışı
Türk Coğ. Dergisi Sayı - 2
- Prof.Dr.Erol Oğuz - Genel Klimatoloji
- Tümertekin Erol - Türkiye'de Kuraklık Süresinin Coğrafi Dağılışı
Türk Coğ. Dergisi Yıl 1955 Sayı 15-16
- Tümertekin Erol - Kurak Bölgelerde Ziraat
İnt.Universitesi İktisat Fak. Yayınları
Meteoroloji Genel Müdürlüğü Yayınları
1 - Türkiye'de Sis Dağılışı
2 - Türkiye'nin Oraj Etüdü
3 - Türkiye'nin Güneşlenme Müddeti
4 - Şiddetli ve Ekstrem Yağışlar
5 - Türkiye'nin Kar Etüdü
Türkiye Ansiklopedisi
Hayat Ansiklopedisi
Mülki İdare Bölümleri
İstatistik Genel Müdürlüğü Yayınları